

A képviselő ur sir

Budapest uccáin tragikus események folytak le tegnap délben. A magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége demonstrációképen felvonultatta tömegeit, hogy ezzel a munkanélküliség ellen tiltakozását fejezze ki. A felvonulást a rendőrség nem engedélyezte, a szocialista vezérek ennek dacára kiadták a jelszót: „Ki az uccára!” És a tüntető sétának indult felvonulás véres zavargásokká fajult, a mesterségesen felizgatott munkások belesétáltak a rendőrökbe és csendőrszuronyokba. A tegnap lefolyt rombolásnak egyik épületes jelenete lehetett, amikor a rend fenntartására kivezényelt karhatalom sortüze után Esztergályos János szociáldemokrata képviselő megjelent a helyszínen és az uccán fekvő sebesültek láttára sírva fakadt.

A szeptember elsejére hirdetett tüntetés következményei előreláthatóak voltak. A felelős hatóságoknak minden rendelkezésre álló eszközzel meg kellett akadályozni, hogy a szenvedélyeket kivigyék az uccára. A szociáldemokrata vezetők viszont meg akarták mutatni erejüket, tömegeiket és szembehelyezkedtek a hatósági intézkedésekkel. A szocialista demonstráció kitünő alkalom volt a vérengzésre, felfordulásra, fosztogatásra mindig kész kommunistáknak arra, hogy megpróbálják, hát ha itt az ideje a proletárdiktatura kikiáltásának. Ami bekövetkezett, arról beszámoltunk tudósításainkban. Vér folyt, emberhalál történt, rengeteg anyagi kár esett és a tömegeknek többé már nem voltak urai azok, akik kivitték az uccára. Ugy jártak vele, mint Goethe Zaublerhrlingje, aki fel tudta idézni ugyan a szellemeket, de arra már nem volt képes, hogy visszaparancsolja őket a szellemvilágba. Intő példa lehet szeptember elseje nemcsak Budapestnek, de a romániai antiszemita mozgalmakra nézve is, hogy a nekivadult és felkavart szenvedélyek nem mindig ott állanak meg, ahol a mozgalmat megindító vezérek akarják, hanem átcsap a korlátokon.

A budapesti szociáldemokrata képviselők erejüket akarták vizsgálat tárgyává tenni és most a tömegfegyelmén ejtett sebeket vizsgálhatják. Esztergályos ur pedig sir. Az események bebizonyították, hogy a munkanélküliség kérdését nem lehet uccai zavargásokkal megoldani és hogy nem azok tesznek jó szolgálatot a tömegnek, akik vágóhídra viszik, hanem akik komoly munkával kenyeret tudnak szerezni számukra. A vér és pusztítás, ami tegnap Budapesten lefolyt, szomorú tanulság mindazoknak, akik üzletszerűleg folytatják a nép szenvedélyeinek felkorbácsolását. A munkanélküliség problémája világjelenség és a háboru egyik legszörnyűbb utóbaja. Ezt a minden országban akut betegséget nem lehet rombolással, uccai tüntetésekkel, demonstratív felvonulásokkal elintézni. A tömegek dühét könnyű felpiszkálni akár a munkanélküliség, akár a bolsevizmus, akár az antiszemitizmus izgató szerével. De ki vállalja a felelősséget azért a vérért, ami a jelszavak nyomán pirosra festi a földet?

A liberális párt tragikus helyzetbe jutott

„A bálvány hiánya tönkretett egy erős politikai pártot” — Bratianu Vintila nem hagyja el saját akaratából helyét — Uj vezetőség kell a párt élére

BUCURESTI, szeptember 2. A liberális pártban dúló krízis Bratianu Vintila hazaérkezésével sem ért véget. A pártvezér óvatosan kerül minden alkalmat az összetűzésre, nehogy a leszavazására kerüljön a sor és erősen készül a legközelebbi végrehajtó-bizottsági ülésre, a mikor állítólag döntő rohamot akarnak levezetni ellene. A Curentul állítása szerint hiába való Bratianu minden óvatossága, mert a vezéri székéből való kiemelése csak napok, legfeljebb néhány hét kérdése lehet. A pártvezérek egyelőre várakozó álláspontra helyezkednek, azt várják, hogy Bratianu Vintila önként lemond az első vezetőségi ülésen. A jelek azonban azt mutatják, hogy erre hiába várnak, mert Bratianu nem hagyja el saját akaratából helyét és így előbb-utóbb ugyis az erőszakra kerül a sor. A párt körében rendkívül fontosnak találják, hogy még az őszi ülészak megnyitásaig történjen meg az eltávolítás, mert az

összel várható kormányválságnak új vezetőséget kell találnia a liberális párt élén.

A Cuvantul „A bátorság hiánya tönkretett egy erős politikai szervezetet” cím alatt foglalkozik a helyzettel és leszögezi, hogy a liberális párt tragikus helyzetbe jutott, mert Bratianu és Duca sohasem vezették reális irányban a párt ügyeit. Most pedig a párttagok bátorsághiánya teszi tönkre a pártot. A tagok jól látták, hogy Bratianu Vintila és Duca egyik hibát követik el a másik után, de megelégedtek titkos zugolódással és kis intrikákkal, anélkül, hogy komoly lépést tettek volna a két vezér eltávolítása iránt. Ennek köszönhető, hogy a mostani kormányválság idején a liberális párt nem szólhat bele az ügyekbe. Bratianu, aki nem akar távozni és Duca, aki nem akar lemondani pártvezéri aspirációiról, a felbomlás veszélyét vitték a liberális pártba, amely ma teljesen szervezetlen.

Briand Páneurópa-tervének tárgyalása

GENF, szeptember 2. Holnap ül össze a kisebbségi konferencia, amelynek egyik főtémája Briand Páneurópa tervének megvitatása. A delegátusok nagyrészenek az az álláspontja, hogy Páneurópa csak úgy jöhet

létre, ha az egyes államok teljes megelégedésre intézik el a kisebbségi kérdést. A kongresszuson harminc állam kisebbségi delegátusa vesz részt. A tanácskozás három napig fog tartani.

A közigazgatási törvény módosításáról tárgyaltak tegnap Temesvárott

A kormányzáságon tartott értekezlet megvitatja a törvény hibáit — Kik kaphatnak személyazonossági igazolványokat? — Dr. Lázár Ágoston több fontos indítványát fogadta el a tegnap végbement értekezlet

ARAD, szeptember 2. A közigazgatási törvénynek küszöbön álló módosítása ügyében — mint megirtuk — a temesvári kormányzóság értekezletet hívott egybe. Tegnap végbement az értekezlet, amely rövid megszakítással reggeltől este nyolc óráig tartott és amelyen a temesvári kormányzósághoz tartozó megyék és városok prefektusai, megyei választmányi elnökei és polgármesterei vettek részt. Aradot dr. Lázár Ágoston megyei választmányi elnök képviselte a konferencián, amelyen dr. Maiorescu József államtitkár elnökölt.

A konferencián a most érvényben lévő közigazgatási törvény hibáit és hiányosságait vitatták meg, amelynek főoka az, hogy a törvény végrehajtási utasítása még most sem jelent meg. Így azután majdnem minden megyében másképpen magyarázzák és másképpen alkalmazzák a törvényt. Elsősorban egy, a községekre nézve rendkívül fontos kérdést beszéltek meg. Sok vitára adott okot már az a probléma, hogy a községi albiró, aki a bíróval együtt hivatalból tagja a tanácsválasztmányának, szavazati joggal bír-e a tanácsban, ha a bíró elnököl. Ez különösen a község vagyoni ügyeit tárgyaló ülésen bír nagy fontossággal, mert könnyen megtörténhetik, hogy ez az egy szavazat eldönti a kérdést. Aradmegyében Lázár dr. rendelete folytán az albiró szavazati joggal bír és ezt az álláspontot fogadta el a konferencia. Vitás volt, hogy a jegyzőket abszolút többséggel választja-e a községi tanács. Itt is az aradi megyei választmányi elnök álláspontja győzött, amely az abszolút többséget

Rendkívül fontos a lakosságra nézve a személyazonossági igazolvány kérdése. A törvény előírja, hogy mindenkinek személyazonossági igazolvánnyal kell rendelkeznie. Az igazolvány egy könyvecske, amely magában foglalja a választói igazolványokat is. A közigazgatási törvény azonban nem tisztázta azt a kérdést, ki kaphat személyazonossági igazolványt. Főképpen az a probléma fontos, kaphatnak-e igazolványt azok, akik illetőséggel bírnak valamelyik községben, de nincs tisztázva állampolgársági helyzetük, így naturalizáltak, vagy dovida speciale-val bírnak. Ezt a kérdést, meg a kormányzáság memorandumát kidolgozó bizottság külön fogja tárgyalni és állást foglal az ügyben.

Külön pont volt annak megvitatása, mennyi határidő kell a községi tanácsok összehívásához, valamint az állami és választott tisztviselők hatáskörének összeegyeztetése. Itt különösen az állami szolgálatban lévő főszolgabíróról van szó, akinek hatásköre teljesen minimális. Végül megbeszélték azt a kérdést, megtartható-e a községi tanácsülés akkor is, ha a jegyző, aki tanácsadó szerve a tanácsnak, nem vesz részt az ülésen.

Az egyes pontokra nézve még egy külön albizottság folytatólagos megbeszéléseket, majd Maiorescu dr. államtitkár kidolgozza a memorandumot, amely a temesvári kormányzóság javaslatait tartalmazza a közigazgatási törvény módosítására nézve. A konferencia folyamán Lázár Ágoston dr. több fontos indítványt tett, amelyet hosszú vita után elfogadtak az értekezlet résztvevői.

A népszámlálás alkalmával ellenőrzik a házak higiénikus berendezését is

Aradon december 7-én kezdődik a népszámlálás — Milyen kérdésekre kell válaszolni? — Az űrlapok magyarul is kitölthetők

ARAD, szeptember 2. A népszámlálás keresztülvitelére már megtörténtek a szükséges előkészületek. A minisztérium véglegesen december 7-ikében állapította meg a népszámlálás napját, amiről királyi dekrétum fog megjelenni. A lakosságot két kategóriába osztják be.

1. Jogszínti lakosság. Ez alatt az olyan lakosok érteendőek, kik az illető községben rendszeres lakóhellyel bírnak, függetlenül attól, hogy a népszámlálás napján jelen voltak-e az illető községben, vagy sem.

2. Tényleges lakosság. Ide számítanak azok, akik a népszámlálás pillanatában valamely helységben tartózkodnak, függetlenül attól, hogy odaváló illetőségűek, vagy csak pillanatnyilag voltak ott találhatóak. Utnutatóul a két kategória megállapítására a népszámlálás napját megelőző éjszaka fog szolgálni.

A népszámlálási űrlapon a következő kérdésekre kell Románia lakóinak válaszolnia: 1. Nem. 2. Kor. 3. Családi állapot. 4. Gyermekek száma. 5. Születési hely. 6. Vallás. 7. Anyanyelv. 8. Nemzet. 9. Állampolgárság. 10. Alattvalói helyzet. (Supusenle.) 11. Iskolai végzettség. 12. Foglalkozás, hivatás. 13. Az illető foglalkozásban elért helyzet. 14. Látható testi hiányosság.

Külön fogják a lakásokra és épületekre, valamint az ipari és kereskedelmi vállalatokra vonatkozó adatokat összegyűjteni.

A lakosság összeírása úgy városokban és falvakban háztartások szerint fog megtörténni. Az egyes népszámlálási űrlapon feltüntetendők lesznek mindazok a személyek, akik közös háztartásban élnek, függetlenül attól, hogy családi kapcsolatban állnak egymással, vagy sem. Az illető háztartáshoz tekintetnek azok a szolgálók, vagy munkások, akik gazdáik házában laknak. Valamely kézárnyában lakó katonák külön háztartást képeznek, hasonlóképpen a kolostorok szerzetesei is. Valamely háztartás egyetlen személyt is foglalhat magában. Azok a személyek, akik a népszámlálás napján román hajókon fognak tartózkodni, az illető

hajó személyzetével együtt a hajóskapitány rendelkezésére bocsátot listára fogják magukat felvételni.

Tizenöt nappal a népszámlálás megkezdése előtt meg fogják számlálni az épületeket s az azokban lévő lakásokat. Ugyanakkor adatokat fognak gyűjteni az illető házakban lakó személyek számáról, valamint a házak higiénikus berendezéseiről. A szállodák, menedékhelyek tulajdonosai és szállásadók tartoznak közölni a birtokukban lévő összes adatokat azokról a személyekről, akik a népszámlálást megelőző éjszakát náluk töltötték.

A kisebbség lakta területeken — mint megirtuk — a népszámlálási űrlap a kisebbségi lakosság anyanyelvéhez mérten még a következő nyelveken is ki lesz állítva: német, magyar, orosz, bolgár és török. Amennyiben a bejelentő személy nem tud románul, úgy a kisebbségi nyelven kitöltött űrlap adatait az állam nyelvén a népszámlálást végző egyén köteles kitölteni. A népszámlálás igazgatósága népszámlálási szekciókra fogja a városokat és falvakat beosztani.

Az Iglau mellett szerencsétlenül járt repülőgép egyetlen életben maradt utasa a katasztrófáról

PRÁGA, szeptember 2. Az Iglau mellett lezuhant prága—pozsonyi repülőgép 13 utasa közül, amint azt megirtuk, egyedül Krausz leitmeritzi tanár maradt életben. Krausz professzor így beszélt az esetet:

— A gbeli repülőtérről — mondotta Krausz tanár — simán emelkedett a magasba a repülőgép. Mintegy félóra repülés után hirtelen jégeső lepett meg bennünket s olyan sűrűn potyogtak a jégdarabok, hogy alig néhány méternyi távolságra sem láttunk. A jégeső után sarga és vörös semlővé vált az égbolt s valamennyiünket balsejtelem szállt meg. Éreztük, hogy nem lesz jó vége az utazásnak.

— Müller brünni gyáros fia, ki maga is

35 milliárd lej lesz Románia jövőévi költségvetése

Készül a minisztériumok büdzsétervezete. 15 százalékkal csökkentik az anyagi és rendkívüli kiadásokat

BUCURESTI, szeptember 2. A pénzügyminisztérium átiratot küldött az összes minisztériumoknak, a jövő évi költségvetés összeállítására kérdésében. Felkéri az egyes reszortokat, hogy legkésőbb szeptember 15-ig állítsák össze 1931-re a maguk költségvetését.

A pénzügyminiszter általánosságban azt ajánlja, hogy az anyagi és rendkívüli kiadásokat legkésőbb 15 százalékkal csökkentésék. Takarékoskodni kell — mondja az átirat — a személyi kiadásoknál is. Ezért a megüresedett állásokat nem szabad betölteni. Ha keresztülvisszik az előirányzott takarékoskodásokat, úgy

az állam 1931. évi költségvetése legfeljebb 35 milliárd lej lesz.

A költségvetés megbeszélése ügyében Teianu államtitkár holnap délután négy órára összehívta az állami számviteli igazgatókat és tanácsosokat, akik megbeszélnek az állam jövő évi költségvetésének strukturáját.

rolja abban a pillanatban, amikor éppen akarja. Minden szerelem és szenvedés, az egész élet megvásárolható a pénzén és így boldog embernek hiszi magát, boldognak és hatalmasnak és sérthetetlennek. De azt hiszem, ha egyszer egy tiszta pillanatában belenyúlna a fiókjába, nem maradna más a kezében, mint por és szemét.

A nagy fehér fal tövében, ahol tarkatorku virágok nyílnak, ott sétál reggeltől estig a szerelmes. Ez a legérdekesebb bolond. Azt képzelem ugyanis, hogy amíg ő évtizedek óta a fehér fal tövében sétál és semmi sem változott benne, — addig szerelmese, egy szőke tündér, epedve várja. Azt képzelem, hogy a nő tiszta, szent és rossz gondolat nem fér hozzá. Pledszálra helyezi a nőt és ha a nő lebukik onnan, akkor tragédiáról beszél. Holott a nő földönjáró lény, ugyebár, — de ne vitatkozzunk vele, szegényem. Hadd sétáljon a fehér fal tövében, ahol tarkatorku virágok nyílnak — és álmodjon egy gyönyörű és szerelmes és változatlan, soha meg nem csunyuló, soha meg nem tévedő nőről, — aki sohasem létezett.

Ott jár-kegel reggeltől estig és néha úgy tesz, mintha valami láthatatlan lantot pengetne. Ezt a bolondot mind kinevetik a társai, nekem ez a legkedvesebb. De tovább kellett mennem, mert az örültekháza nagy és én el akartam készülni a riporttal idejére.

Itt házakat építenek, lázasan és buzgalommal. Holott este, ha az ör bekérgeti őket a világos udvarról, jön a szél és összedönti a homokházat. De reggel ujrakezdik az építkezést, lázasan és buzgalommal.

Másutt meg a hittérítő magyaráz és térít. Benne van a megszokott munka mechanizmusa s ha megkérdezném mit magyaráz és miért teszi, nem tudna rá felelni, zavarba jönne,

pilóta volt. hirtelen felkelt helyéről s a gép vezetőjéhez ment, akinek néhány szót mondott. Ugyan nem hallottam, hogy mit mondott Müller mérnök, de gesztusaiból arra következtettem, hogy figyelmeztette a pilótát az esetleges veszélyre. Néhány perccel később újabb vihar lepett meg bennünket s a pilóta elvesztette tájékozódóképességét. A hirtelen keletkezett sötétségben a repülőgép magassága állandóan csökkent, a hatalmas masina oldalra bilent s hirtelen zuhanni kezdett. Ezután már csak arra emlékezem, hogy egy nagy zuhanás kápráztatta el a szemeimet; hallottam még valami robbanásféle zajt is, de azután elvesztettem eszméletemet.

Mégis, milyen meggyőződéssel végzi a dolgát.

Itt meg klikkeket alapítanak, intrikálnak és diplomáciai tárgyalásokat folytatnak egy sértett félel. Beszélnek emberi szempontokról, méltányosságról és szeretetről. De közben egyikük sem gondol emberiességre, méltányosságra és szeretetre, mindegyikből a sértett-hiúság beszél. Einézem kipirult arcukat, ágáló, lelkes szemüket. És elgondolom, hogy mi van bennük? Butaság, értetlenség, izgókony, gonosz féltékenység és gyűlölet, semmi más. Bolondok.

Nyomasztó atmoszféra ez itt. Az ember belezavarodhat és nem tudja, mit vegyen komolyan. Néha pillanatokra azon kaptam rajta magam, hogy komolyan veszem egy-egy lelkes rajongó szavait, elhiszem egy-egy fanatikus tervgyáros elhivatottságát és terveinek reális és hasznos voltát. Néha meg az volt az érzésem, hogy maguk az orvosok is bolondok, nagyképiük és azt képzelem, hogy övék az élet és halál titka.

Még egy lányról akarok beszámolni, akinek nincs semmi rögeszméje, teljesen buta és gondolatlan, még ez a legrendesebb, legnormálisabb ember itt. Elvégzi a rábizott munkát, ebédel, vacsorázik, lefekszik, alszik és fölkel, ebből áll az élete. Nem csinál semmi galibát, amolyan átjegenber.

Eredetileg azt hittem, hogy könnyű dolgom lesz megírni a riportot és röviden végzek vele. Azonban harminchat év telt el és én még mindig itt vagyok, nézelődöm, tapasztalok és csodálkozom: már megvan nekem is a magam cellája, megvannak a magam szokásai — egyébként az a rögeszmém, hogy világosan és tisztán látom a sorstársaimat és kötelességem elbíralni őket, vagy riportot írni rólok.

Riport

Írta: Martha Ostenso

Az örültekházába nem volt nehéz bejutnom. Mindössze apám és anyám igyekezetére volt szükség, akik nagyon szerették egymást s több gyermeknek adtak életet. Főbb impreszióimat megpróbálom röviden összegezni. Van az örültek között egy, aki királynak képzelet magát. Ez azt hiszi, hogy minden ember tisztelettel és hódolattal tartozik neki, de ha megkérdezem, hogy miért? — nem tud más felelni, mint hogy ő királynak született, ennél fogva király, tehát világos, hogy neki minden teremtetett lény tisztelettel tartozik. Nehogy összeütközésbe kerüljenek vele, úgy tesznek a többi betegek, mintha valóban tisztelettel tartoznának neki, meghajolnak, ha elmegy előttük és a háta mögött gunyosan összenevetnek.

Egy másik bolondnak az a rögeszméje, hogy írót és meg fogja váltani a világot. Ez százával írja tele az üres papirlapokat, rajongva, a világmegváltás, az alkotás, a szülés szent lázában; azután odaadja a papírsomagot az egyik szolgának, aki hazaviszi és kenyeret csomagol bele, vagy odaadja az egyik orvosnak, aki nagyképien tanulmányozza és végül jót nevet rajta. De az örült azt hiszi, hogy papirosai közkézen írognak, minden arra hivatott bámulattal olvassa és tanul belőle. És az örült felemelt fejjel jár-kegel az udvarban és ápolja a szívében nyíló nagyszerű virágokat.

Egy másik bolond milliárdosnak képzelet magát. Van egy fiókja, amelyben — úgy mondja — milliárdokat őriz. Megveheti a világot, — mesélte nekem — az egész világot megvásá-

Szemtanu elbeszélése Németh Bandi halálos szerencsétlenségéről

Ma hajnalban kiszendvedett a vasárnap déli autókarambol áldozata — Schwartz

Armin kereskedő, a tragédia szemtanuja a felelősség kérdéséről — A kis Bandi hazaérkező édesapja összeesett fia betegágyánál

Erélyes lépés a száguldó autóvezetők és motorkerékpárosok ellen

ARAD, szeptember 2. Városszerte nagy megdöbbenést keltett az a súlyos szerencsétlenség, amelynek áldozata lett Németh István aradi textilnagykereskedő, a Németh, Szenes és Schwartz-cég beltagjának tíz éves Bandi nevű fia. A tragikus sorsu gyermek ma hajnalban három órakor meghalt a Therapia-szanatóriumban, anélkül, hogy egyetlen pillanatra is visszanyerte volna eszméletét. Édesapja Gyergyószentmiklóson értesült fiának tragédiájáról, nyomban autóra ült és már tegnap délután Aradra érkezett. Így fiát még életben találhatta, de amint a szanatóriumba sietett és fiát összetört tagokkal megpillantotta, összeesett a fájdalom és a kiállott izgalmak következtében. A szerencsétlenségnél önként kerül előtérbe a kérdés, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért. A karambolnak ugyszólván egyedüli szemtanuja Schwartz Armin bőrnagykereskedő volt, aki munkatársunknak a következőkben mondta el a szerencsétlenség lefolyását:

Egynegyed két óra körül járhatott az idő, amikor lementem lakásomról, hogy kimenjek a Hellas-csónakházba. Amint leértem az uccára, a Simonyi-uccában láttam, hogy egy fiatal fiú kerékpárján nagy sebességgel közeledik az Apponyi-köruton, a Nyári Színház mellett. A következő pillanatban erős autótűlkölés hallatszott az Eötvös-ucca felől. Ekkor már az Iparkamara épületéhez értem. Láttam a 60—70 kilométer sebességgel rohanó autót és a kerékpárján szembe száguldó fiatal fiút. Egy pillanat alatt megállapítottam — a katasztrófa elkerülhetetlen. Kővé meredtem álltam. Láttam, hogy amint az autó vezetője megpillantotta a kerékpározó fiút: nyomban lefékezett. A nagy sebességgel rohanó kocsi azonban a síma aszfalton nem tudott leállni és tovább csuszolt az Iparkamara felé. A mérnök a kocsi vezető ösztönével igyekezett ellenkező irányba, jobbra kormányozni, hogy az utolsó pillanatban megakadályozza a katasztrófát, de ez nem sikerült neki, mert

a nagykörben forduló kerékpáros fiú a gépkocsi utolsó kerekeibe ütközött és kerékpárjáról lerepiült. A homlokát a sárhányóhoz ütötte, majd onnan ellendült a teste és mintegy két méter távolságban a gépkocsitól, vérző fejjel terült el.

Az első pillanatban nem is tudtam, hogy mihez kezdjek. Amint a látottak nyomasztó érzése alól felszabadultam, a mérnökhöz rohantam, hogy a fiút a gépkocsira tegyük és nyomban orvoshoz vigyük.

Németh Bandi, de a mérnök is hibás volt

Ekkor érkezett a helyszínre egy Georgescu nevű diák és egy munkáskülsője ember. A munkás külsője ember és a diák felvették a köveztől a szerencsétlenül járt fiút, akit közülünk senki sem ismert.

A gépkocsiban az eszméletlen állapotban lévő, vérző fejű gyermek állandóan nyögött, tudtuk, hogy élet-halálról van szó.

A Therapia-szanatóriumba mentünk, ahol senki sem ismerte fel a karambol szenvedő hőjét. Ugyanakkor jött ki beteglátogatóból a kis Németh-fiu édesapja üzlettársának felesége, de ő nem nézte meg a szerencsétlenség áldozatát, mindössze annyit vett tudomásul a dolog felől, hogy egy kis fiút elütött egy autó. Mint később értesültem, odahaza elmondotta a szerencsétlenség hírét testvéreinek, Sohn Sárinak, aki később szintén bement a szanatóriumba és érdeklődött a fiú felől. Meg is nézte és

akkor megrémülve ismerte fel a gyermekben — Németh Bandit.

— Mint szemtanu,

a szerencsétlenség mindkét szereplőjét hibásnak kell, hogy tartsam,

Késztelenül

a karambol főreszése a gyorsan száguldó és a baloldalon haladó autó volt, de a katasztrófát úgy sem lehetett volna elkerülni, ha a gépkocsi a jobboldalon is haladt volna, mert a kis fiú kerékpárja is oly nagy gyorsasággal rohant, hogy annak a befordulásához nagy forduló kör volt szükséges. Lehet, hogy ha a kocsi a jobb oldalon megy, akkor a katasztrófia nem lett volna halálos kimenetelű.

Drbochláv mérnököt is csak a gondviselés mentette meg, hogy a gyors lefékezés folytán maga is nem lett áldozata a karambolnak.

Drbochláv mérnök: A tragédiát fatális véletlen okozta

Drbochláv mérnök a rendőrségi kihallgatás során tagadta ugyan, hogy 60—70 kilométeres sebességgel hajtott volna, de elismeri, hogy kocsija a baloldalon ment. Erre vonatkozólag azzal védekezik, amit Schwartz Arminnak mondott az első percek izgalmában, hogy az Eötvös-ucca sarkán állott autót kerülte ki és ezért nem tudott a helyes jobboldalra visszatérni. Szerinte a tragédiát fatális véletlen okozta.

Az ügyészség ma a helyszínen rekonstruálta a szerencsétlenség kimenetelét. Popovici ügyész és Iancu Traian rendőrségi igazgató vezetése mellett. A katasztrófia rekonstrukciója teljesen egyezik a Schwartz Armin által elmondottakkal.

Popovici ügyész holnap délelőtt fogja kihallgatni Drbochláv Jaromir mérnököt a katasztrófia részleteiről. Németh Bandit pedig holnap délután fél öt órakor hejyezik örök nyugalomra.

Németh Andor halálos tragédiája ismét ráterelte a figyelmet a városban sédületes tempóban rohanó autókra és a minden közlekedési szabályzatot figyelmen kívül helyező motorkerékpárosokra és biciklistákra. Számos szerencsétlenségnek voltak okai azok, akik összetévesztik a város uccáit a versenypályával és a közönségre való tekintet nélkül száguldanak végig az uccán. Éppen ezért a

A Szakszervezeti Tanács felelős a szeptember elsején történt budapesti véres eseményekért

A Tanács vállalta a garanciát a rendért — A rendőrök szerint a tömeg provokálta a fegyverhasználatot — A tüntetők 10 napi elzárást kapnak

A károkért is a Szakszervezeti Tanácsot teszik felelőssé

BUDAPEST, szeptember 2. A lakosság még mindig a tegnapi véres események hatása alatt áll. Ma délelőtt ismét kisebb tüntetést kíséreltek meg a munkanélküliek, így a Hunyadi-téren mintegy százötvenen csoportba verődtek össze és ellenszegültek a rendőrök szétosztató felszólításának. A rendőrség akcióba lépett, a tüntetőket rövidesen szétszórta és huszonegyet előállított a főkapitányságon. Ezek ellen is bünvádi eljárás indult meg.

Délre már teljes nyugalom és csend uralkodott Budapesten. A város régi képét vette fel, noha erős csendőrijárőrök cirkálnak az utvonalakon. Sztranyavszky államtitkár telefonon referált Bethlen István gróf miniszterelnöknek a tegnapi nap eseményeiről, amelyek kapcsán bevezették a vizsgálatot a fegyverhasználat kérdésében is.

A rendőrök szerint a tömeg provokálta a fegyverhasználatot, azzal, hogy a tömegből rájuk több lövés dördült el.

A főkapitányságon lázasan folyik a tegnap előállított tüntetők kihallgatása, akiket majd átvisznek a rendőrbíróshoz, ahol itélkezni fognak felettük. Legtöbbnyire kihágásban találják bűnösnek a tüntetőket, akik

Városi Zenede

Beiratkozások szept. 1—4. d. u. 3—5

Evi tandíj 3000 lel.

Elméleti és gyakorlati oktatás akadémiai tanterv szerint. Kiképzőosztályok. Előkészítés akadémiai vizsgálatra. — Zenekar és énekkari gyakorlatok.

— Ha a szerencsétlenség felelősségét százalékban akarnám kifejezni, akkor a kis Németh Bandit 40 százalékban kell hogy hibáztassam és az autóvezetőt 60 százalékban. Lehet azonban, hogy a feltevés helytelen, mert a mérnök azt állítja, hogy az Eötvös-ucca és az Apponyi-körut jobboldalán állott egy másik gépkocsi, amit ki kellett kerülnie. En igazgatóságomban nem néztem körül, hogy tényleg ott állott az a kocsi vagy sem. Ha tényleg ott állt volna, akkor úgy a kocsit, mint Drbochláv mérnököt egyformán érinti a katasztrófia sulya, mert az Eötvös-uccától a Simonyi-uccáig oly rövid az utszakas, hogy a mérnök, ha az egyik sarkon egy fixpontot kikerült, akkor gyorsan száguldó kocsijával a baloldalra nem térhetett vissza.

tegnapi szerencsétlenség Aradváros vezetőjét energikus lépések megtételére készítette.

A városi polgármesteri hivatal ma átiratot intézett az aradi rendőrséghez, amelynek figyelmét felhívta arra, hogy

közégek nem gondoskodnak megfelelő módon a közlekedési szabályok betartásáról.

Igen sok esetben megtörténik, hogy az autók motoros kerékpárok és biciklik az érvényben lévő közlekedési szabályzatot nem tartják be és ennek következtében sorozatos szerencsétlenségek történnek, de a rendőrség még sem határozza el magát olyan tetterre, amely megfélemlíti a száguldó autókat.

A lakosság közbiztonsága érdekében gondoskodni kell tehát arról, hogy ome szabályoknak érvényt szerezzen a rendőrség. A város vezetősége éppen ezért felkéri a rendőrséget, adjon ki megfelelő rendeletet a közlegeinek, arravonatkozólag, hogy könnyörtelen szigorral haítsák végre a közlekedési szabályokat és járjanak el mindazok ellen, akik nem respektálják a törvény rendelkezéseit.

A város átirata nyomán a jövőben bizonyára fokozott ellenőrzést fognak Aradon gyakorolni az autókra és a többi járműveken közlekedőkre, nehogy hasonlóan tragikus esetek megismétlődhessenek.

A Tanács vállalta a garanciát a rendért — A rendőrök szerint a tömeg provokálta a fegyverhasználatot — A tüntetők 10 napi elzárást kapnak

10—10 napi elzárást kapnak.

45 tüntetőt, akik ellen gyanu merült fel, hogy ők szervezték a rendőrség megtámadását és ők irányították a tüntető tömeget, az ügyészségre kísérték át. Ezek ellen már súlyosabb váddal indult meg az eljárás.

A 8 Órai Ujság intervjút közöl illetékes faktorokkal, akik kijelentik, hogy

az eseményekért a Szakszervezeti Tanácsot lehet felelőssé tenni, miután az vállalta a garanciát a rendért és nyugalomért.

Sok szó esik az anyagi kártérítés kérdéséről is és

az illetékesek véleménye szerint a Szakszervezeti Tanács felelős képviselőivel szemben lehet csak fellépni kártérítési igényekkel.

A rendőrségi attakokkal kapcsolatosan egyébként az első pillanatokban fantasztikus hírek terjedtek el az áldozatok számára vonatkozólag. Amint ma azonban megállapítást nyert, a halottakról és sebesültekről elterjedt hírek nem bizonyultak valóknak, amennyiben az összecsapásoknak mindössze egy halottja és 76 sebesültje van. Igaz viszont, hogy a sebesültek közül ötnek az állapota igen komoly.

ELIAS JACQUES

A rokonok visszakerik a milliárdot

milliárdos végrendeletét

Mi volt a végrendelet célja? meglámadják a rokonok

Az antiszemizmus megszüntetése! — A be nem tartott szerződés

TEMESVÁR, szeptember 2. Egy temesvári lap munkatársa Bucurestibe való utazása alkalmával, a vonaton beszélgetést folytatott Éliás Salamonnal. Éliás Jacques az évekkel ezelőtt elhunyt bucuresti-i bankár unokaöccsével, aki a rokonság nevében perrel akarja meglámadni a bankár végrendeletét. A bankár ugyanis milliárdos vagyona fölött úgy intézkedett, hogy azt a romániai antisemita mozgalom megszüntetésére kell fordítani.

Négy évvel ezelőtt nagy szenzációt keltett a hír, hogy egy bucuresti-i spanyol zsidó bankár, Jacques Éliás halálos ágyán három tagu bizottságot hivatott össze:

— Uraim — szól a hetvenöt éves öregur —

vagyonom meghatadja az egymilliárd lejt. Elhatároztam, hogy ezt az összeget arra a célra használtam fel, hogy megszüntessem a romániai antisemita mozgalmat.

Adjanak tanácsot nekem, hogy ezt milyen módon tudnám a legjobb formában elérni?

A három ur közül az egyik a Román Tudományos Akadémia főtitkára volt. A másik egy nagyon jönevű román író. A harmadik egy Schlésinger nevű zsidó kereskedő. Elias régi barátja.

Napokon keresztül tárgyalt ez a három ur egymásközt. Hogy mit határoztak, az csak pár hónappal később derült ki, amikor Jacques Elias halála után felbontásra került a zsidó Krózus végrendelete. A végrendeletet felbontották és ebben az állott, hogy Jacques Elias minden vagyonát a Román Tudományos Akadémia részére hagyta örökségül azzal a rendeltetéssel, hogy abból

a román álláság részére kuttinokat, jóléti intézményeket, tudományos kísérleti állomásokat stb. stb. állítsanak fel.

Az örökösök elgondolása ugyanis az volt, hogy a román diákok, az ifjuság és jövő gerince, a leendő közéleti férfiak, megtudják, hogy egy zsidó bankár tette nagy részüknek lehetővé, hogy tovább tanulhassanak és minden vagyonát a román tudomány fejlesztésére áldozta, ugy egyszerűen megszűnik az antiszemizmus.

Miből állt ez a vagyon?

Jacques Eliásnak valóságos mániája volt az ingatlanok gyűjtése. Bucurest legértékesebb belterületein

Elias évtizedek alatt egész uccasorokat szerzett meg.

A Lipscauf-uccán, a Zarafi-uccán, a Calea Victoriein, a kereskedő negyedekben, ahol egy négyzetméternyi házhelyért szemrebbetés nélkül fizetnek huszezer lejt az emberek, itt minden jobb sarokház az Elias-féle vagyonhoz tartozott. A Strada Patria, mely szintén a kereskedő negyedben fekszik, teljesen, minden házával együtt az Elias-féle hagyatékhöz tartozik. De ezenkívül rengeteg regáli birtok, szőlő, erdő, bánya tartozik a hagyatékhöz, sőt tekintélyes vagyonrész fekszik Erdélyben is.

A végrendelet felbontásának volt még egy óriási szenzációja. Jacques Elias, ez a naiv álmodozó, minél jobban dokumentálódó, hogy minden vagyonát az antiszemizmus leküzdésére szánja, rokonságát egyszerűen kizárta az örökségből. A végrendelet egyik pontja szerint, egyik

Bécsben élő unokahúgának havi négyszáz lejes apánázssal egyenértékű életjáradékot biztosított,

egy másodunokatestvérének egyszer és mindenkorra körülbelül huszezer lejnyi összegnek megfelelő végkielégítést adott és a többi rokonait is hasonlóan, ilyen alamizsnaszerű összegekkel elégitette ki az óriási vagyonból.

Bucurestibe utazom. Velem szemben egy szakállas, kopottasan öltözött, ötven körüli ur ül a yasuti fülkében. Régi divatu csipetűjén

keresztül gondterhesen néz reám. A gazdag Elias rokona.

— Schauen Sie Herr Redakteur... — kezdi Elias Salamon ur panaszátadatát, — az utiköltségemet úgy adtuk össze, hogy lejöhessen Bucurestibe az örökség ügyében.

— Miért csak most, négy év után támadják meg a végrendeletet? — kérdezzük izgatott utitársunktól.

— Miért? — teszi fel a viszontkérdést.

Hát nem most volt a borsai eset? Hát nem most gyújtották fel a máramarosszigeti zsidó templomot? Na és a bukovinai esetek...? És Zelea Codreanu?...

En a következőket mondom: egy két oldali rendes üzleti szerződésről van szó.

Unokabátyám hagyott egy milliárdot azért, hogy ne bántsák többet a zsidókat, de ha mégis bántják, akkor tessék visszaidni a milliárdot.

Na és nem bántják őket? Megszüntették az antiszemizmust? Csináltak valamit az unokabátyám milliárdjaiért? Semmit sem...

Vonatunk berobog Lugosra, bucsuzunk. Elias még kikísér a folyosóra és ott mondja el az alábbiakat:

— A végrendelet szerint unokabátyám szívet temetés előtt át kellett szurni egy hosszú tüvel. Sokan azt hiszik, hogy ezt azért tette, mert a tetszhaláltól fél. Hát gondolja, hogy átszurt szíve dacára nem forog a sirjában, ha látja mi minden történik? És hogy mit ért el hatalmas adományával?

A gurahonci r. kath. templom felszentelése

Pacha püspök végezte a felszentelési szertartást.

GURAHONC, szeptember 2. Impozáns keretek közt zajlott le vasárnap az ujonnan épült gurahonci (honctól) román kath. templom felszentelése.

Csak alig három esztendeje alakult önálló egyházközséggé Gurahonc és környéke román, kat. lakossága, Koleszár János borossebesi és dr. Boros Béni elnöke mellett. De ezen rövid idő alatt is sikerült — bár az egyházközség lélekszáma alig haladja meg a kétszázat — a hívek páratlan buzgósága s áldozatkészségével, a gróf Zelenki-uradalom, a Boros család és a temesvári püspökség támogatásával a kitűzött célt, a templom felépítését megvalósítani.

A templomfelszentelést maga dr. Pacha Ágoston temesvári püspök végezte Sorbán borosjenői főesperes, Koleszár esperes, körösbányai zárdafőnök és Kurcsics Gábor plébános fényes papi segédletével.

Andrée mérnök holttestét fej nélkül találták meg a Sarkvidéken

STOCKHOLM, szeptember 2. A Bratwag nevű gőzhajó, amely Andrée mérnök és társainak tetemeit hozza, ma reggel 9 órakor befutott Tromsöbe. A Svéd Távirati Iroda alkalmi tudósítójának jelentése szerint a hajó a helység kereskedelmi kikötőjében horgonyoz. Fogadtatás nem volt, de így is ezrekre menő tömeg jelent meg a hajó megérkezésénél. A gőzhajó fél 11 órakor kötött ki és a matrózok ideiglenes koporsókban szállították partra a sarkkutatók holttesteit.

A parton a koporsókat már hullakocsi várta, amely azonnal az ottani kórházba vitte azokat, ahol Hadrén professzor vette vizsgálat alá a tetemeiket. Hadrén professzor nyilatko-

Száz ujdonság érkezett ma Löblhez, Menjen On el, mert ő nem jöhet Önhöz, Fizessen le 40 lejt egy hónapra, Öröme lesz, meglátja minden napra.

FILM KÖZLÖNY

Egy szerelmes éjszakáért

Hangosfilmbemutató a Central-moziban.

A Central-mozi legújabb filmje ismét bizonyítéka annak, hogy a hangosfilm folytonos fejlődése lassankint el fogja hódítani a közönséget a színházaktól. Amit ma már hangosfilmben produkálnak, mindinkább közeledik a tökéletesség felé. Az „Egy szerelmes éjszakáért” című filmet Korda Sándor, a világhírű magyar rendező rendezte és munkája elsőrangú volt. Csodás felvételek egész sorozata teszi még élvezetesebbé a megrázó drámát, amelynek középpontjában a legtöbb tragédia előidézője, az asszony áll. Az asszony, akinek alakját Billie Dove esodálatos erővel személyesíti meg.

A tengeren lejátszódó drámának, valamint a törvénytörési tárgyalás izgalmas hangulatában erőteljesen emelkedik ki a nagyszerű asszony alakja, akinek egy szerelmes éjszakája körül fejlődik ki az egész tragédia, amelynek egy emberi élet esik áldozatul. Lukács Pál férfiasan megrajzolt hajóskapitányi alakja csodálatot igényel és alakítása méltán illeszkedik Billie Dove művészi teljesítménye mellé. Nyugodtan állítható, hogy ez a hangosfilm, amelynek nagyszerűségéhez két világhírű magyar művész járult hozzá, nagy sikert fog aratni. Kiegészítő számnak a Vincent Lopez-jazzband ad elő néhány dalt. Amerika legegységesebb jazzbandje illuziókeltő szerepet és méltó módon egészíti ki a Central-mozi új műsorát.

A püspök fogadtatásán, az ünnepélyen és az azt követő 300 terítékes banketten résztvettek a politikai hatóságok képviselőiben dr. Tudoran halmágyi főbíró, dr. Qarcea a körjegyző, s a község primárja, valamint Lázár görögkeleti román esperes, Bulz Jekész, dr. Babutia körorvos, Dorea iskolaigazgató és tiszoltóparancsnok, a körösbányai halmágyi, buteni és borossebesi román, kat., a református egyházak és az ottani zsidó hitközség képviselői.

A banketten dr. Schiller Ernő és Hönig Vilmos mondtak felköszöntőket, melyek dr. Pacha püspök üdvözlésén kívül hangsúlyozták Gurahonc és a vidék lakossága közötti nemzetiségi és felekezeti békét, az egyházközség vezetőségének cél tudatos munkáját és a tagok összetartását és áldozatkészségét.

A festői szépségű kis templom terveit Dömötör László aradi műépítész készítette és a felépítést Boros Jenő mérnök vezetésével saját üzemműködésükben az egyházközség iparostagjai eszközölték.

Andrée mérnök holttestét fej nélkül találták meg a Sarkvidéken

A kutató és társainak tetemei Tromsöbe érkeztek — Andrée túlélt társait zata megerősíti ama híreket, miszerint Andrée feje levált a törzséről, egyik kísérőjének pedig csupán a csontváza maradt meg. Minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy Andréet és társait a kimerültség, a nélkülözés és a fagy ölte meg. Andrée túlélt kísérőit. Megbízható értesülések szerint Andrée naplója, amelyet a kétségbeesés napjaiban írt, mindössze másfél oldal terjedelmű, ezenkívül azonban van egy utinapló is. A sarkkutatók holttesteit a Tromsöi kórházi vizsgálat után bealzsamozva Svédországba szállítják, ahol ünnepélyes szertartások közepette fog megtörténni eltemetetésük.

Az Isbjörne nevű gőzhajó egyébként egy norvég expedícióval Vitro közelébe érkezett, hogy az expedíció tagjai a kutatók tetemeinek felfedezési helyén vizsgálatot tartsanak.

TARKA HIREK

a világ minden részéből

* **Telefon a halottakhoz.** Londonból jelentik: Rutot belga tanár, a belga tudományos akadémia tagja, kijelentette, hogy egy fiatal feltaláló, aki az év elején meghalt, készüléket szerkesztett, amelynek segítségével az elköltözöttek lelkével lehet érintkezni. A készülék üvegprizmából, villamos szárazzelemből és villanycsengőből áll. Rutot kijelentette, hogy a készülék segítségével az elhalt feltalálóval is beszélt.

* **A világ leggazdagabb emberei.** Londonból jelentik: Vannak érdekes statisztikák is. Így például érdekesnek nevezhető az a statisztika, amely a világ leggazdagabb embereire vonatkozik és amelyből kiderül, hogy Rockefeller nem a világ leggazdagabb embere, mert van nála egy még gazdagabb ember is a világon, aki természetesen Indiában lakik és maharadzsa. Rockefeller vagyonát két milliárd, Fordét pedig 1.2 milliárd dollárra becsülik, ámbar vannak olyan statisztikusok is, akik szerint a helyzet éppen fordítva áll. Az ilyen Krözusokkal szemben nem sokat számít perze egy-egy Mellon, Morgan, Vanderbilt, Astor száz vagy kétszáz millió dollárja. Ringling, az amerikai újságkirály a maga nyolcvan millió dollárjával egyenesen szegény ördögnek nevezhető. Az európai Rothschildok már pláne számba se jönnek az amerikai Dariusokkal szemben. A világ leggazdagabb embere tehát a haiderabadi maharadzsa, akinek a vagyona több mint két milliárd dollár értékű és annál is kézzel foghatóbb vagyon, mivel legnagyobb részben drágakövekben és nemesfémekben fekszik, ne mogy. mint az iparmágusoké, akiknek vállalati nagyobb értékingadozásoknak vannak alávetve.

* **Rabszolgaság a XX. században.** A rabszolgaság minden önáltatásunk ellenére, még mindig létezik ebben a haladottnak nevezett században. Több, mint három millió ember a szó szoros értelmében még ma is rabszolga, akárcsak az ókorban, vagy a középkorban. A gyarmatokon sem sikerült eltörölni a rabszolgaságot. Afrikában, különösen a francia és belga gyarmatokon, még divatban van a kényszermunka, mely ellen a bennszülöttek nem tiltakozhatnak. Ezt a kényszermunkát semmiféle törvény nem teszi kötelezővé, de azok, akikre rárójják, nem bujhatnak ki alóla. Erkölcsei nyomással hatnak rájuk. André Gilde, a nagy francia író, felülnést keltett könyvével „Utazás Kongóban” — lerántotta a leplet a gyarmatügyi üzelmekről. Számos megdöbbentő esetet mesél el. Kongónak legjövődélmezőbb ipara a kaucsukipar, amellyel a Sanga-Ubanghi részvénytársaság foglalkozik. Egy bennszülött ezt mondta az írónak: — Ez a társaság a folytonos megtorlásaival az összes bennszülötteket rabszolgákká teszi. Minden falut arra köteleznek, hogy kaucsukot és maniokot szállítsanak. A kaucsuk egy kilójáért egy frankot fizetnek. A maniok tíz kilójáért szintén egy frankot. A bennszülött, hogy tíz kiló maniokot gyűjtsön, egy hónapig kénytelen erdőben lenni, öt-hat napi járőföldre a falujától. Természetes, hogy nem nagyon lelkesedik ezért a nehéz, rosszul fizetett munkáért. Ha pálmadiót gyűjt, akkor sokkal többet keres a munkája is könnyebb.

... **A legmagasabb fixfizetés.** Newyorkból jelentik: C. Gracertól, a Bethlehem Steel Co. elnökéről Amerikában mindenki tudja, hogy ma neki van a legnagyobb fixfizetése, egymillió dollár. A vállalat egy időben megokolta a hatalmas fizetést és redukálni akarta. Grace nem szót egy szót sem, csak hat hónapig nem talált fel semmi újat. Eddig ugyanis minden második héten valami nagyszerű találmánnyal lepte meg a vállalatot, ami hatalmas összegeket jövedelmezett. Dolgozott is, csak éppen nem adott új irányokat a vállalatnak. Ennek következtében a Bethlehem Steel Co. bevételei egyharmad résszel csökkentek. Hat hónap múlva Grace újra megkapta eredeti fizetését és azóta ismét jól megy a Bethlehem Steel-nek. Meg kell jegyezni, hogy Grace fizetése a legnagyobb ismert fixfizetés a világon.

Királyi palota épül Kolozsváron

remtenő elő a palota 10 milliós költségét — Bianu h. sziguranca-vezérigazgató terve

KOLOZSVÁR, szeptember 2. A Rador távirati iroda jelentése szerint tegnap Kolozsvárra érkezett dr. Bianu Jenő, a sziguranca országos vezérigazgatóhelyettese, aki igen érdekes kérvényt nyújtott be a polgármesterhez. A kérvény szerint

Erdély és Bánát kisebbségei nem álltak teljes mértékben kifejezést az uralkodó iránti lojalitásuknak, tehát azt javasolja, hogy ezt úgy potolják, hogy a város leg szebb helyén építsenek királyi palotát, ahol a király az évből néhány hetet töltené. A palota azt a célt is szolgálná, hogy a király Erdély középpontjából megismerné a tartományt és az itteni népet.

Bianu javaslata szerint a kastély husz szobából állna és azok valamennyi kisebbség tradicionális motívumaival lemnének díszítve. A palotát közadakozásból építenék és az építkezési anyagokat a megfelelő gyárak ajándékoznák. Bianu maga 50.000 lejjel nyitja meg a közadakozást. A kolozsvári polgármester a javaslatra vonatkozólag kijelentette, hogy a

terv nagyon tetszik, azonban a *kivitele attó függ, hogy az állam mikor rendezzi a várossal szemben fennálló 20 milliós tartozását.* Reméli, hogy ez rövidesen megtörténik és akkor felépül a palota. A javaslattal kapcsolatban egyébkéft már bizottság alakult, amely a palotának megfelelő helyet van hivatva kijelölni. A királyi palota, a természetbeni szállítások nem számítva, 10 millióba kerülne.

Hinni óhajtjuk, hogy a Rador távirati iroda nem adta hiven vissza Bianu előterjesztésének szövegét. A romániai kisebbségek a legmélyebb szeretettel fogadták Károly király visszatérését, aki ismételen kifejezést is adott a kisebbségek iránti rokonszenvének. A kolozsvári királyi palota felépítésének gondolatát minden erdélyi ember rokonszenvvel kíséri, de tiltakozunk ama hang ellen, amely a kisebbségekre kivetendő „büntetésépből” akarja azt felépíteni. Ennek a palotának falaf se a retorzió, se a „hibák jóvátételének” kövein nem nyugodhatnak, hanem csak ama szereteten, melyet a fiatal király iránt az ország minden polgára egyformán érez.

Hatalmas tűzkatasztrófa a zalamegyei

Petrikeresztur községben

Kigyulladt egy szalmakazal, szölvész dühöngött és 23 lakóház, valamint 30 gazdasági épület hamvadt el — Csak néhány ház volt biztosítva — Gyűjtési akció indul meg a tűzkárosultak felségélyezésére

Halálos áldozatot is követelt a tüzvész

ZALAEGRSZEG, szeptember 2. A novai járásban ma borzalmas tüzvész dühöngött, amely ugyszólván teljesen elpusztította Petrikeresztur községet és annak egész lakosságát hajléktalanná tette.

A tűz a bíró telkén keletkezett, ahol egy szalmakazal gyulladt ki. A községi tűzoltóság idejében megjelent a helyszínen és a tüzet elfojtotta. Miután a községben még javában tart a mezei munka, a tűzörséghez beosztott gazdák minden biztonsági rendszabály betartása nélkül hagyták el a tűz színhelyét és ezzel magyarázható, hogy tíz perc múlva a községi bíró házával szomszédos házban is lángra kapott egy szalmakazal. Közben szél is keletkezett, amely hihetetlen gyorsasággal vitte tovább a lángnyelveket, úgy, hogy

a község déli része csakhamar teljesen lángokban állott.

A helyi tűzoltóság teljesen tehetetlenül állt a veszedelemmel szemben, amely ugyszólván minden percben tovább és tovább terjedt. Csakhamar összpontosították a környező tíz község tűzörségét, sőt kirendelték a zalaegerszegi tűzoltóságot is, amely teljes apparátussal látott hozzá a veszedelem elfojtásához. A tűzoltók munkája csak igen nagy nehézségek árán vezetett eredményre, aminek egyik legfontosabb oka az volt, hogy az egész községben nem akadt olyan kut, ahonnan megfelelő mennyiségű vizet lehetett volna szerezni.

Délelőtt tizenegy órakor 23 ház állott lángokban, ezenkívül 30 gazdasági épületet is elpusztított a tűz. A tüzvésznek egy halottja is van.

Baráth Józsefné személyében, aki a szomszédos községben tartózkodott és akkor ért haza amikor háza már lángokban állott. Baráth Józsefné önkívületi állapotban futott be a lakásába, ahol nagyobb pénzösszeget rejtegetett. A tűzoltók hiába akarták visszatartani Baráthné, aki erőszakkal rohant vesztébe. Mire a tűzoltók utánamentek az égő házba, hogy,

Baráth Józsefnét megmentésék, a szerencsétlen asszony, holton feküdt a földön. Teste tele volt égési sebekkel,

csak az a hely maradt épen, ahol a pénzt rejtegette.

A tűzoltóságnak délután két órára sikerült a tüzet lokalizálni. A kár nagy, azonban azt összezszerien csak holnap fogják megállapítani. A zalaegerszegi főispán a délután folyamán kint járt a tűzkatasztrófa színhelyén és miután megállapította, hogy a falu lakosságának ugyszólván egy falatja sem maradt, intézkedett, hogy Zalaegerszegről élelmiszereket szállítsanak a községbe. A főispán egyben utasítást adott a környező falvak szolgabíráinak, hogy rendezzenek gyűjtést a petrikereszturi tűzkárosultak javára.

Amint utóbb megállapítást nyert az egész községben

mindössze hét-nyolc ház volt biztosítva

és hogy a tűz gondatlanságból keletkezett. A tűzoltóság még a késő esti órákban is a helyszínen tartózkodott a zsarátnokok eloltására. A zalaegerszegi főispán jelentést adott le az esetről a belügyminisztériumba, ahonnan sürgős segítséget kért a hajléknélküli lakosok megmentésére.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL: A nagy rendező Korda Sándor hatalmas hangosfilm drámája: EGY SZERELMES ÉJSZAKÁERT. Főszereplők: Billie Dove és Lukács Pál. Pótműsor: Vincent Lopez. Amerika leg-elegánsabb jazzbandje. Előadások kezdete 5, 7 és egynegyed 10 órakor.

SELECT: 5 és 7 órakor.

MODERN (Marosparti nyári mozzgó): egynegyed 10 órakor. ALTONA GYÖNGYE, Dráma. Főszerepekben: Jenny Jugo és Willy Fritsch.

ELITE: 5, 7 és egynegyed 10 órakor. Új műsor. KELETI MENYASSZONY, Nagyszerű dráma, melyet Tschaikovskynak „Symphonie” pathétique” című mesterműve inspirált. A főszerepekben a box egykori világbajnoka: Georges Carpentier és Henry Kraus.

GRADISTE: 7 és 9 órakor. Új műsor. MODERN HÁZASSÁG, Vigjáték. Főszerepekben: Laura la Plante és Beregi Oszkár.

H I R E K

Igy 180 esztendő hágyatékper

MÜNCHEN, szeptember 2. Csaknem száz-
yolevan esztendő óta huzódó hágyaték pörben
artott tárgyalást a müncheni törvényszék. Ez-
tial azonban nem az örökségről volt szó, hanem
reménykedő emberek ügyvédjéről, aki állítólag
csapta őket. A XVIII. század közepétől meg-
alt Hollandiában egy Pongratz György ne-
vű kereskedő, aki Bajorország Neukirchen nevű
örségéből vándorolt be.

Műltös vagyon maradt utána, de közvetlen
örökösök nem voltak és végrendelet sem maradt.
Amikor a nagy hágyaték híre kelt, seregestül
elmentek Pongratz nevű emberek egész Európá-
ból és mindegyik bizonyítani akarta az örök-
séghez való jogát. A rohamok nem sikerültek,
mert senki sem tudta bizonyítani a jogosultságát,
sőt bebizonyult, hogy a bemutatott rengeteg ok-
mány egytől-egyig hamisítvány.

Az elmúlt száznyolcvan év alatt több ízben
pítták meg a reménykedők az örökség megos-
romlását, de mindmáig eredménytelenül. Holott
1911-ben egyesületet is alakítottak, hogy koncen-
tráltan támadhassák meg az azóta megnöveke-
zett kincset. Az az ügyvéd, aki most a vádlottak
padián ül, tavaly le akarta másolni a hágyaték
iratait, de nem kapott rá engedélyt, mert nem
volt renében a meghatalmazása.

De nem is tartják szükségesnek valamennyi
akta lemásolását, mert az örökségre aspiráló régi
emberek okiratairól megállapították, hogy egyet-
len egy sem valódi. A tárgyaláson az ügyvéd az-
zal védekezett, hogy megbízónak egy része meg-
tévéseltte, azért követte el a vádbeli cselek-
ményt. A bíróság el is hitte ezt és felmentette az
ügyvédet.

— **Mironescu a királynál.** Bucarestből jelentik:
Mironescu külügyminiszter ma kihallgatáson je-
lent meg a királynál és holnap Madgearuval a
Népszövetség ülésére utazik.

— **A hadsereg átszervezése.** Bucaresti-
ből jelentik: Ma délelőtt Miklós herceg elnök-
lete alatt összeült a hadsereg legfőbb tanácsa,
amelyen a hadsereg átszervezésére vonatkozó
törvény került napirendre. A törvénytervezet
összel kerül a kamara elé.

— **A Viitorul Románia külföldi képvisel-
tel ellen.** Bucarestből jelentik: A Viitorul tá-
madja Románia külföldi képviselteleit, amelyek
amint ehénre, hogy leggyorsabban értesülnek
valamely tendenciózus hírről, mégsem intéz-
kednek, hogy megfelelő cáfolat jusson a köz-
véleménybe.

ORTNER cipőszalonja és orthoped
cipészete Aradon
v. Salac-ucca 5. sz. alatt

— **Viitorul: Nincs válság a liberális pártban.**
Bucarestből jelentik: A Viitorul cáfolja a párt
belső válságáról elterjedt híreket amelyeket ten-
denciózusoknak mond. A cikk szerint a párt fele-
lősségérzete sokkal erősebb, mint az intrikák és a
tendenciózus híresztelések.

— **November elsején vonulnak be a kedvezm-
nyes ujoncok.** Bucarestből jelentik: A kedvezm-
nyesen szolgáló ujoncok bevonulásának időpont-
ját november 1-ben állapították meg, míg a teljes
szolgálati idejük bevonulási ideje még nem lett
megállapítva.

— **A legrövidebb idő alatt kiadják a magyar
köz munkákat.** Budapestről jelentik: Bud János ke-
reskedelemügyi miniszter kijelentette az újsá-
gíróknak, hogy a köz munkák kiadása és megkezdé-
se a legrövidebb órák kérdése és ilymódon ha-
marosan csökken a munkanélküliség.

— **Megkezdődik működését a magyar óvoda Re-
sicán.** Egy régi óhaj vált valóvá, amiddn a magyar
óvoda megnyitását a kormány engedélyezte.
Az óvoda szeptember elsején kezdte meg mű-
ködését. Egy évtized óta nem volt Resicán ma-
gyar nyelvű óvoda, ami sérelmes volt a resicai
magyarságra nézve, mert óvodaköteles gyer-
mekeknek más nyelvű óvodába kellett járni. Az
ujjonnan felállított óvoda a Pittner-féle ház-
ban, — ahol ezelőtt az állami elemi iskola
egyik osztálya volt — fog elhelyezkedni. Ma-
gyar nyelvű óvodaköteles gyermekek száma
mintegy 90-re tehető.

Összeütközés az olasz határmilicia és az Orjuna- szervezet tagjai között

TRIESZT, szeptember 2. Ma délben San
Cansiamo közelében súlyos összeütközés tört-
ént egy olasz határmilicia őrsírat és az Orjuna
szervezet három tagja között. Az összetűzés
során egy olasz határőr meghalt, kettő pedig

a mellén sebesült meg. A három Orjuna-tag
közül egyet agyonlőttek, kettő azonban a közeli
erdőbe menekült. A megölt Orjuna-tagnál tér-
képet és egyéb katonai műszereket találtak.
Az olaszok körülfogták az erdőt, hogy a bent-
rekedt Orjuna-tagok el ne menekülhessenek.

Szovjetelemisták véstörvényszéke „kivégzi a cárt” Megdöbbentő nevelési rendszer Oroszországban — Hogyan méte- lyezik meg a fiatalság lelket — »Politikai óra« az elemi iskolában

MOSZKVA, szeptember 2. A népbiztosok ta-
nácsa ugylátszik kifogyhatatlan uszító ötletekben
és abban, hogyan méte lyezze meg a fiatalság lel-
két. A népoktatási tanács legutóbbi rendeletet adott
ki az összes elemi és középiskolák számára, a
melyben szigorúan meghagyja az oktatóknak,
hogy az iskolákban az ugynevezett „politikai
órán” a növendékekből alakítsanak „véstörvény-
széket”, amely aztán lefolytatja a cárnak és csa-
ládjának „hazaárulási perét”. A véstörvényszéket
ugy kell megalakítani, hogy annak legyenek bi-
rái, vádbiztosa, de a védelemre bizonyára senki
sem mer majd vállalkozni. Hogy miért, arról ta-
nuskodik a következő eset, amely a rendelet élet-
beléptetésének napján játszódott le az egyik
moszkvai elemi iskolában.

A tanító a véstörvényszék elnöke. A gyere-

kek egy egész délelőttön át kímélő, nagynehezen
összeállították a vádiratot, amét a vádbiztos fel-
olvas:

— „A cár gyilkosa a népnek... atyja a ka-
pitalistáknak... hazaáruló... halált érdemel...”

Egy első elemista, aki vállalta a védelmet, da-
dogva kezdte a védőbeszédet, ahogyan bizonyára
otthon hallotta.

— „A cár mindannyiunk atyuskája... Szent...
szerencsétlen körülmények... rossz tanácsadó... a
rendszer hibája...”

Nem folytathatta, a többi gyerek felugrott és
félholtra verte. Ezért nem akadt többet védője a
cárnak, akit ezután minden szovjetelemiben „ki-
végezzék” a nebulók. Szegények. Szegény „gyil-
kosok”.

— **Megérkeztek Kolozsvárra a letartóztatott
temesvári bankigazgatók.** Kolozsvárról jelentik:
Ma délelőtt megérkeztek a letartóztatott temes-
vári bankigazgatók, akiket az ügyészségre vittek.
Opreát előbb hordágyon az ügyészségre, majd a
klinikára szállították, ahol külön szobában helyez-
ték el. A kolozsvári vizsgálóbíró erőteljes vizsgá-
latot indított az ügyben.

— **Tulóradíjleszállítás — sztrájk.** Berlinből je-
lentik: Az Unterwieser Femmol r. t. Frigyes Ágost
bányájában leszállították a munkások tulóradíját,
amiért 4700 munkás sztrájkba lépett.

Hölgyek nélkülözhetetlen
arozépitő szere a

Serail-crém

Készíti:

ROZSNYAY-gyógyszertár, Piata Av-
ram Iancu,
a CREDIT r.-t. tagja.

— **Hat éves gyermekek beirathatók az aradi
iskolákba.** A városi kulturatanácsosi hivatal köz-
lése szerint az idén a gyermekeket már hat éves
kortól kezdve veszik fel az elemi iskolákba. A hat
éves gyermekek beiratásához külön kérvény, va-
lamint a testi fejlettséget igazoló bizonyítvány
kell.

— **Érdekes esküvő lesz szeptember 7-én az
aradi görögkeleti katedrálisban,** ahol Paguba Agá-
ja ismert aradi urilányt Jasnisky Miklós iasi-
mérnök vezeti oltárhoz. Az esküvő este hét órakor
megy végbe.

— **Közel kilencmillió a munkanélküli Ameriká-
ban.** New-Yorkból jelentik: Steward, az amerikai
statisztikai hivatal főnöke egy rádióbeszédében al-
kalmával kijelentette, hogy jelenleg Amerikában
7-9 millió a munkanélküliek száma, ami annak
darára jelentős, hogy 49 millió dolgozó munkás
van.

— **Ma délelőtt érkezett be a törvényszék-
hez a Lomási Erdőpar felebbezése.** Dr. Kell
József, a Lomási Erdőpar aradi ügyésze, ma
delelőtt nyújtotta be a törvényszékeken a favál-
alat felebbezését, az adóeltérítési ügyben ho-
zott miniszteri, illetve pénzügyigazgatósági
döntés ellen. A beadvány egyelőre nem ter-
jeszkedik ki az indoklásra, miután az későbbi
időpontban is csatolható a felebbezéshez. A
beadvány mindössze arról szól, hogy a Lomá-
si Erdőpar kéri a pénzügyigazgatósági jegy-
zőkönyv megsemmisítését. A központi iktató
a harmadik szekcióhoz osztotta be a Lomási
ügyét, amely valószínűleg az őszi tárgyalási
szakban dönt érdemlegesen a felebbezés
ügyében.

A Graf Zeppelin Moszkvában

MOSZKVA, szeptember 2. A Graf Zeppe-
lin Berlinből jövet szeptember 10-én Moszkvá-
ba érkezik. A léghajót maga Eckener kapitány
vezeti. A Zeppelin moszkvai tartózkodása attól
függ, hogy az időjárás kedvező lesz-e vagy
nem

— **Harminckét kommunista éhségstrájkot a
váradi ügyészségen.** Nagyváradról jelentik, hogy
az ügyészségen letartóztatott 32 kommunista
közül 18-an egy héttel ezelőtt éhségstrájkot
kezdtek. Vasárnap reggel azután valamennyi
kommunista éhségstrájkot kezdett és most az
a helyzet, hogy 32-en folytatnak éhségstráj-
kot. Az ügyészség előtti téren naponta síró
asszonyok és anyák tűnnek fel, akik ételeket
hoznak, de hiába, mert nem esznek. Dávid Fe-
renc városi tanácsost, akit szombaton a rend-
őrség őrizetbe vett, még nem szállították át
az ügyészségre.

— **Argentínában a helyzet változatlan.** Bue-
nos-Ayresből jelentik: Argentínában a helyzet
még mindig izgalmas. A fővárost környező garni-
zonokból szüntelen érkeznek csapatok, hogy a
városban a rendet biztosítsák.

— **Öngyilkosság a temetőben.** Bucarestből
jelentik: Farschi ismert bucuresti-i kereskedő a
spanyolzsídó temetőben mellbekötte magát. Tettét
azért követte el, mert legutóbb ötmillió lejes vesz-
tesége volt.

— **Pusztító orkán Rio de Janeiro felett.** Rio
de Janeiróból jelentik: Brazília fővárosában nagy
orkán dühöngött. A nagy vihar következtében öt
ház összedült. Több súlyos sebesültet szállítottak
kórházba.

— **Kiesett a vonatból.** Berlinből jelentik: A bi-
rodalmi vasutigazgatóság közli, hogy tegnap este
nyolc óra után a tizennégy éves ratihori Wien-
czierz György Birze-Langnál kiesett a Hamburg—
Berlin között kölekedő gyorsvonat egyik sze-
mélykocsijából. A szembe jövő gyors a szeren-
csétlen gyermeket halálra gázolta. A tizennégy
éves fiatalember a szerencsétlen véletlen áldozata
lett, amennyiben az illemhely helyett a kocsiját
nyitotta ki és kilépett a kocsiból.

— **Holttest a kukoricásban.** Temesvárról
jelentik: Tegnap délelőtt telefonon jelentették
az ügyészségnek, hogy Romanstamora mellett,
a kukoricásban, egy női hullát találtak. Meg-
állapították, hogy a holttest Murariu Jova 50
éves asszonnyal azonos, aki a jelek szerint
bűnténynek lett áldozata. A titokzatos haláleset
ügyében a csendőrség nyomozást indított.

— **Házasság.** Özvegy Nádrai Mihályné és Kévécs Lajos vendéglős, folyó hó 2-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Elegáns férfi hullája az országuton.** Kiskőrösről jelentik: Az akasztói országuton egy kutban egy 50 év körüli elegáns férfi hulláját találták meg. A jelek szerint kegyetlen rablógyilkosság történt, a gyilkosok teljesen szétverték áldozatuk fejét. A nyomozás megindult az ügyben.

— **Nem tanácsos az ablakokat nyitva hagyni.** A napokban Rescán özv. Weinberger Lajosné házában az esti órákban kisebb társaság jött össze. A társaság tagjai kimentek az udvarra s a szoba ablakait nyitva, a villanyt pedig égve hagyták. Később, amikor visszatértek a szobába, megdöbbenve vették észre, hogy a szobában, — míg kint voltak — valaki bent járt, mert az ablaktól nem messzire elhelyezett pafeton eltűnt. Az esetről jelentést tettek a csendőrségen, mely a nyomozást bevezette a tettes kézrekerítésére.

— **Egy kabill asszony megölte a férjét.** Algir-ból jelentik: Az itteni rendőrség letartóztatott egy kabill asszonyt, aki férjét alvás közben megölte, azután holttestét feldarabolta és egy nagy üstben addig főzte, míg a hullából már csak a csontok maradtak meg. A gyilkos asszony beismerő vallomást tett.

— **Lefejezte a repülőgép propellere.** Zomborból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt szombaton reggel Zomborban. Egy Brequettipusu katonai felderítő repülőgép, a szombati hadgyakorlatokra Zomborba érkezett. A gép propellere felszállás közben elkapta az egyik nézőt és a szerencsétlen ember fejét a szőszoros értelmében leszelle.

— **Aszpirinnal öngyilkos lett egy aradi leány.** Moisa Ilona háztartásbeli leány, ma éjszaka a Határ-ucca 5. számú házban, öngyilkossági szándékból, nagymennyiségű aszpirint oldott fel egy pohár vízben és azt megitta. Jajgatására a házbeliek figyelmesek lettek és a mentőkért telefonáltak, akik a leányt szállították a kórházba, ahol nyomban gyomormosást alkalmaztak rajta. A leányt sikerült az életre megmenteni. Miután Moisa Ilona eszméletre tért, nem akarta megmondani, hogy miért akart megválni az élettől. Valószínű azonban, hogy tettét lelki bánatában követte el.

— **Nagyszerű jazz a Szeretetház mulatságán.** A Szeretetház és Tauoncotthon javára szeptember 7-én, vasárnap, a zsidó iskola kertés udvarán rendezendő kerti mulatságon nagy szerepet kap a tánc. Az esti műsorban kiváló aradi műkedvelő táncosok mutatják be tudásukat. Az esti műsort követő táncot pedig táncverseny vezet be, mely ötletességével és érdekes táncaival szenzációs lesz. De a rendezőség különös gondot fordít arra is, hogy a táncolni vágyó közönség fényesen mulathasson. Szerződtette Románia egyik legjobb és legelegánsabb jazz-bandjét, a 12 tagból álló „First Banking Jazz”-t, mely nagyszerű ritmusu játékaival és mindig új slágerjaival vált híressé. Ennek a kiváló jazz zenéje mellett már délután is lehet majd táncolni, mert lenn a kertben is lesz parkett. Az esti tánc azonban a nagyteremben fog lefolyni. Ott tartják meg a táncversenyt is. Szemet gyönyörködtető, bájos látványosság lesz a baby-szépségverseny, melyre már nagyban készülődnek az aradi előkelő családok. Ez a baby-szépségverseny a délutáni szórakozások fénypontja. Az esti műsor részletes programját legközelebb közöljük.

— **Dr. Újhelyi vese-, hólyag-, prostata és nemibetegségek szakorvosa, hazaérkezett.**

— **Dr. Ungárné-Egny Ghyssa az Ortu-tay-palotába költözött.**

— **Mer tudja ön különbözteni a valódi a hamisítványtól? Nem mindig, de milyen gyakran. Mert a valódi többnyire különbözik kinezésben vagy ízben az ítélettől. Vegyi készítményeknél sincs ez másképpen, csak hogy itt a valódiság megállapításánál főként a hatás vagy az ismertetőjel a mértékadó. Ezért van minden valódi aspirin-tablettán, vagyis annak a lapos kártonborítékján a Bayer kereszt védjegy. Aspirin-tabletták bevásárlásánál ezért mindig ügyeljen a Bayer keresztre, amely egyedüli biztosíték a valódiság és hatás tekintetében feje- és fogfájásknál, ugyancsak másféle hűlési megbetegedéseknél.**

Ünnepélyesen fogadják a Newyork felé zavartalanul közeledő francia repülőket, akik az éjszaka valószínűleg leszállnak a newyorki repülőtéren

PÁRIS, szeptember 2. A le bourgeti repülőtérről hétfőn startolt oceanrepülő: Costes és Bellonte Kérdőjel című repülőgépet közép-európai idszámítás szerint délelőtt 10 órakor látta a Havre című gőzhajó. A gőzös az újfundlandi Cap Race előtt találkozott az aeroplánnal, amely ilyenképen már csak 50 mérföldnyire van a szárazföldtől. Később Costes érintkezésbe lépett a francia Saint Pierre szigettel, amely felett délelőtt fél 11 órakor repült el Canso fürdőhely irányában. A repülőgépen eddig minden a legnagyobb rendben van.

PÁRIS, szeptember 2. Esti jelentések szerint Costes és Bellonte óránként 100 mérföldnyi sebességgel haladva, a legcsekélyebb

baj nélkül eljutottak az amerikai szárazföldre és ma este, közép-európai számítás szerint 10 órakor, leszállnak a new-yorki repülőtéren.

Amikor Costes és Bellonte az Egyesült-Államok fölé érkeztek, rádiogramot adtak fel, amelyben közölték, hogy sűrű ködben értek el az amerikai szárazföldre. A repülők new-yorki fogadtatására nagy előkészületek történtek. Az itteni francia kolónia tagjaiból külön fogadóküldöttség alakult.

A francia repülőket new-yorki jelentés szerint délután 4 óra 30 perckor South-Old (Long-Island) felett látták. Az idő közben ismét kiderült. A repülők fogadtatására delegált bizottságban Lindbergh is helyet foglal.

Ehangzott a legfelsőbb ítélet a Tuka-perben

Helybenhagyták az alsófoku bíróságok ítéletét

PRÁGA, szeptember 2. A Tuka elleni büntetőperben ma hangozott el a legfelsőbb ítélet, amely teljes mértékben helybenhagyta az előző fórumok ítéletét, vagyis a 15 esztendőes fegyházbüntetést. Tukát az ítélet kihirdetése után Snaczký és két

fegyőr társaságában Leopoldauba szállították, hogy büntetését kitöltsse. Tuka felesége beszélgetni akart távozás előtt férjével, azonban a fogház igazgatója nem adott engedélyt a beszélgetésre, így Tukáné férje után utazott, hogy a beszélgetést kiisközölhesse.

Egy szigurancafelügyelő családi drámája Bucarestben

Titokzatos lövés leterítette. — Feleségét holtan találták a hátszobában. — Felesége a Nemzeti Színház művésznője volt.

BUCURESTI, szeptember 2. Titokzatos családi tragédia játszódott le tegnap délután a fővárosban, amelynek áldozata lett Meriseanu általános ismert szigurancafelügyelő felesége. — Meriseanu szigurancafelügyelő délután öt óra tájban hagyta el lakását, hogy hivatalos dolgait elintézzze. Amikor az ellenőr a ház folyosójára lépett

revolverlövés dördült el és a szigurancaellenőr eszméletlenül esett össze.

Amikor Meriseanu magához tért, bevénázorgott lakásába, telefonon felhívta a rendőrséget és arra kérte a detektíveket, hogy azonnal jöjjenek ki lakására.

Néhány perc múlva megjelent Meriseanu sziguranca inspektor lakásán két detektív, akik átkutatták a lakást, amelynek

egyik szobájában holtan találták az inspektor feleségét.

akinek felsőtestét több revolvergolyó járta keresztül.

Meriseanu felesége a Nemzeti Színház általános ismert művésznője volt.

Az eddigi nyomozás még nem tudta kideríteni, hogy az első lövést ki adta le.

Az a feltevés alakult ki ugyanis, hogy a családi drámában egy harmadik személy is közrejátszott, akit állítólag Meriseanu feleségéhez gyöngédebb szálak fűzték.

A rendőrségi nyomozás azonban arra is kiterjed, vajon Meriseanuné nem-e volt féltékeny férjére és féltékenységi rohamában vajon nem-e adta le az első revolverlövést, aztán öngyilkosságot követett el? A szigurancaellenőrt szállították a kórházba és pillanatnyilag túl van minden veszélyen. Meriseanuné az ügyészség felboncoltatta.

MENNYI BOSSZUSÁG VAN A LAKÁSKERESÉSÉNél! Miért? Mert senki sem írja meg pontosan, milyen lakást akar kiadni vagy bérelni? Fáradjon kiadóhivatalunkba, mi olyan hirdetést állítunk össze Önnek, hogy csak az koresi fel, akinek az Ön lakása tényleg megfelel és csak az ajánlja Önnek a lakását, akinek az Ön részére valóban megfelelő lakása van.

Sztrájkolnak a bucuresti-i taxisofőrök

BUCURESTI, szeptember 2. Ma délelőtt körülbelül kétezer taxisofőr vonult fel a soffiőrök országos szövetségének épülete elé, hogy tiltakozzon a tarifamódosítás miatt. Ezzel párhuzamosan a soffiőröknek egy küldöttsége jelent meg Maniu miniszterelnök előtt, akitől a rendelet visszavonását kérték. A miniszterelnök válasza ugyilatszük nem lehetett kedvező, mert a soffiőrök ma délután sztrájkba léptek.

Hajbakaptak a mamák egy szépségkirálynő-választáson

A végén a napernyő-tusának és a körmökre menő harcnak a zsüri tagjai ítélték meg a levét

MADRID, szeptember 2. A szépségkirálynőválasztásának izgalmas lefolyása nem egyszer okozott már kisebb-nagyobb konfliktust, sőt olyan esetről is tudunk, ahol a zsüri tagja irendőri fedezet mellett voltak kénytelenek elódolagni verdiktjük színhelyéről. Az az epilógus azonban, amely a madridi szépségkirálynő-választást kísérte, ezidőszent egyedül áll a hasonló célu választások történetében. Az történt ugyanis, hogy a spanyol gráciák hosszú sorban járultak az itélkező zsüri elé, melynek tagjai bírőhoz illő alaposággal mustaráltak végig a kandidátusokat, mialatt az érdekeltek mamák érthető izgalommal várták az eredmény kihirdetését.

Maga a választás aránylag esőndben folyt le, annak ellenére, hogy a garde-mamak bizony szépszámmal jelentek meg az aktuson. Amikor azonban kihirdették az eredményt, amely szerint Chonchita Peche szeniorita lett a szépségkirálynő, abban a pillanatban mint az orkán, zúgott végig a mamák széksorai között az elégtelenség moraja, amely szóváltásokban, később pedig tetlegességben robbant ki. Kezdetben csupán egy-két napernyő szerepelt, utóbb azonban már körömtre ment a csata, amelynek több súlyosabb sebesült áldozata is lett.

A zsüri tagjai persze eszeveszetten menekültek, de egyet-kettőt elcsíptek a mamák és akkor a koncentrált düh a szerencsétlen bírálók ellen irányult. Azóta a zsüri tagjai alig merik elhagyni lakásukat, mert a felbőszült mamák lesben állnak s jai nekik, ha szvet is alfoznak.

LEGUJABB.

Hearst amerikai ujságkirályt kiutasították Franciaországból

Az indok: Hearst ellenséges indulata Franciaország iránt — Gyűlöletes tendenciájú cikkeik a Hearst-lapokban a francia nemzet iránt, amelyeknek informátorát a laptulajdonosban hiszik

Egy ünnepeltetés szomorú vége

PÁRIS, szeptember 2. *Hearst*, az általánosan ismert amerikai ujságkirály Franciaországban töltötte az idei nyarat. A párisi lapok mint különös érdekességet vitték olvasóik elé az ujságkirály franciaországi tartózkodását. Az *Illustration* egyik legutóbbi száma oldalakon át mutatta be képekben Hearst newyorki palotáját, vidéki kastélyait és floridai nyaralójának pazar termeit.

Az amerikai ujságkirály ünnepeltetésének szomorú vége lett.

A mai napon *Hearstet* azonnali hatállyal kiutasították Franciaországból.

Az ujságkirály és kísérete még a mai nap folyamán Londonba utazott. A kiutasítás indoklása az, hogy

Hearst ellenséges indulattal viseltetik Franciaország iránt.

ahol tartózkodása nem kívánatos. Bizonyítékul közzétették az amerikai *Hearst*-lapok egyik legutóbbi számának cikkeit, melyekben a Népszövetségnek egy, Franciaországra vonatkozó okmányát gyűlöletes tendenciával kommentálják. A francia hatóságok a közlemények informátorának magát *Hearstet* mondják.

Nincs kilátás megegyezésre az angol kormány és a hindu nacionalisták között

LONDON, szeptember 2. A *Mechru* fivérek hajthatatlansága folytán *meghiúsult a lehetősége annak, hogy a hindu nacionalisták megegyezzenek az angol kormánnyal.* *Mechruék* levelet intéztek *Gandhi*hoz, amelyben állást foglalnak az angol alkirály ajánlatának visszautasítása mellett.

BUDAPEST, szeptember 2. Egy előkelő budapesti urileány meghívására ma Budapestre érkezett *Ray Kumar* londoni egyetemi hall-

Hajthatatlanok a Mechru fivérek — Sandit Mechru unokája Budapesten

gató, *Sandit Mechru*, az indiai nacionalista kongresszus elnökének unokája. A fiatal hindu előkelőség egyetemen ismerkedett meg a budapesti urileánnyal és most hosszabb ideig fog Magyarországon tartózkodni. *Ray Kumar* az indiai helyzet ügyében kijelentette az ujságíróknak, hogy erre vonatkozólag a külföldön egészen vad hírek keringenek, amelyeknek nagyrésze azonban fantázia szüleménye.

SPORT KÖZLÖNY

Ezrekre menő tömeg hatalmas lelkesedéssel köszöntötte Budapesten a hazatérő vízipóló válogatottakat

BUDAPEST, szeptember 2. A nürnbergi vízipóló tornán nagyjelentőségű diadalt aratott magyar vízipólóválogatott csapat ma délután érkezett haza Budapestre. Az együttes tagjait a bécsi gyorsvonat hozta, amely huszperces késéssel robogott be a Keleti pályaudvarra. Az állomás épületét ez alkalommal díszbe öltöztették, fellobogózták és a pályaudvar előtti térségnek közepén emelvényt helyeztek el a megjelent előkelőségek részére. Az előkelőségek között ott volt gróf *Klebensberg* Kunó, magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Zrinyi* Ferenc őrnagy, mint a honvédelmi minisztérium képviselője, *Bezzenegh-Huszágh* Miklós rendőri kapitány, *Semsey* Lajos, ujbpesti polgármester és még sokan mások.

A pályaudvar épületét s az előtte levő szabad térséget óriási tömeg lepte el. Amikor a csapat tagjai megjelentek, a Beszkárt zenekara a *Rákóczy*-indulót játszotta. A vonatról leszálló játékosokat a tömeg lelkesen megéljenzte és szünni nem akaró ünneplés közepette vonultak ki a pá-

Klebensberg: Győzelmek nemcsak országos, de világraszóló

lyaudvar előtti térre, ahol megkezdődött a hivatalos fogadtatásuk. Elsőnek *Homonnay* Tivadar, a Magyar Uszó Egyesület elnöke üdvözölte a győztes csapat résztvevőit, majd *Klebensberg* Kunó gróf köszöntötte őket:

— *Győzelmek — mondotta többek között a miniszter a játékosoknak — nemcsak országos, de világraszóló és az országot a világeredklődés középpontjába emelték. Kívánjuk, hogy ez a diadal csak egyik állomáshelye legyen sikerteteknek. Mi igaz lelkesedéssel gratulálunk nektek.*

Az üdvözléseket a játékosok nevében *Keserü* Ferenc csapatkapitány köszönte meg. Beszéde végén hátrorsosan éltette Magyarország első sportminiszterét, *Klebensberg* Kunó grófot. Majd a miniszter sorban odament a csapat tagjaihoz és egyenként gratulált nekik. Utána a családtagok vették körül az impozáns ünneplés részeseit, akik még hosszan tartó lelkesedés közepette szálltak autókba, hogy lakásukra menjenek.

O *Gelb* Miklós Amerikában legyőzte *Quadrini* volt Európa-bajnokot. New-Yorkból jelentik: *Gelb* Miklós ma már New-York egyik le népszerűbb boxolója. A fiatal magyart nagyon jól ismeri a boxolóversenyek közönsége, hatalmas pártja van minden meccsén és győzelmeinek igen erős a visszhangja. A volt magyar bajnok legutóbbi meccsén *Quadrini* volt nehézsúlyú Európa-bajnokkal került össze és 6 menetes mérkőzésben, pontozással legyőzte nagyklasszisu ellenfelét, akitől a híres *Kid Chocolate* vette el annak idején az Európa-bajnokságot.

O A *Frontiera* veresége *Kisjenőn*. *Kisjenő*ről jelentik: *Kisjenői SC—Frontiera* (Curtici) 4:3 (3:0). A *Kisjenő*iek jóképességű csapatának szép fejlődését mutatja az eredmény, melyet a *Frontierával* szemben elértek. A tekintélyes játékerőt képviselő kurticsi csapat veresége meglepetés. A minimális gólkül-

önbség azonban még sem fejezi ki hűen a *Kisjenő*iek fölényét és csupán jól dolgozó, kemény védelmének köszönheti a *Frontiera*, hogy súlyosabb vereséget nem szenvedett. A *KSC* góllai: *Margittai* Hugó (3), a mezőny legjobb embere és *Cuzmann* lötték. A *Frontiera* részéről pedig *Mladin* és *Cinnuliga* (2) voltak eredményesek. — *KSC* II.—*Patria* (Erdőhegy) 1:1 (0:0). Góllövők: *Galambo*s, illetve *Sepsi*.

O *Tennis*verseny *Brádon* *Brádról* jelentik: A brádi *Zarandul*-klub szombaton és vasárnap nagyszabású tennisversenyt rendezett, melyen a környékbeli versenyzők nagy számban vettek részt. A verseny eredményei a következők: Férfi egyes: 1. *Gábor* (Déva), 2. *Faur* (Abrudbánya). Női egyes: 1. *Tanase Margit* (Petrozsény), 2. *Mikon Elvira* (Topánfalva). Férfi páros: 1. *Gábor—Rözus* (Déva), 2. *Faur—Löwy* (Abrudbánya—Topánfalva). Ve-

A Sava gyógytej hatása!

Dus vitamintartalmánál fogva a test elrendülő képességét mindenkor ellen okozza, tehát le jobban bevált ital betegek és egészségesek részére.

Legjobban bevált természetes gyógytejt tuberkulózis, gyomor- és bélmegbetegedéseknek. Csontteremtő szer gyermekek részére. Egyedül teljesen arztalmatlan tápszor lázas betegek részére, mert a Sava-nak lazító és üdítő hatása van. Hízokoránál piros felírású Sava: használjunk! felhőtteknél napi 3 üveg, gyermekeknek napi 1—2 üveg egy hét alatt mutatkozik hatása. Kapható: minden jobb üzletben, csemege- és tejüzletben. — Viszonteladónak a Sava vezetőbizottság Aradon, Str. Galba Birta 30. szám.

gyes páros: 1. *Tanase Margit—Schulik* (Petrozsény), 2. *Székely Irma—Ujj* (Topánfalva—*Kisjenő*). Női páros: *Tanase Margit—Rözus* (Petrozsény—Déva), 2. *Székely Irma—Mikon Elvira* (Topánfalva). A rendező egyesület a verseny győzteseit és helyezetteit éremdíjazásban részesítette.

A tizedik olimpiász végleges terminusa

1932 július 30-tól augusztus 14-ig

LOS ANGELES, szeptember 2. A tizedik olimpiász szervező bizottsága közölte a sajtóval, hogy az 1932. évi olimpiász végleges besorozást kapott. Szombaton, 1932. július 30-án kezdődik és vasárnap, augusztus 14-én ér véget. Az olimpiai program 135 különböző versenyből áll. A programon szereplő sportok: atlétika, torna, ökölvívás, vívás, birkózás, evezés, úszás, lovaglás, modern pentatlon, súlyemelés, vitorlázás, lovaspólo, hokki, vízi pólo, céllövés és az olimpiai szépművészet.

Egy 48-as lobogó útja

Moszkvától Budapestig

A hadifogoly történelmi ereklyéje.

BUDAPEST, szeptember 2. *Göndör* Gáspár egykori csacai asztalosságát, mint hadifogoly véletlen szerencse következtében 48-as szabadságharcbeji zászlót szerzett Moszkvában és a zászlót teste köré csavarva hordta. Néhány évvel ezelőtt azonban a moszkvai kórházban elhunyt. Halála előtt megkérte egyik betegtársát, egy német kereskedőt, hogy a zászlót juttassa el, ha történetesen hazaérkezik, Magyarországon élő rokonaihoz.

A német kereskedő hosszas hanyattatás után most jött vissza hazájába és *Göndör* Gáspár utolsó kívánságához híven elküldte a történelmi ereklyét képező lobogót Magyarországra, amelyet Budapesten a történelmi múzeumban helyeznek el.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrássy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám.

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik utiába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adta fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

Üzletáthelyezés miatt mélyen leszállított áron kapható:

linoleum viaszosvászon, gummikabát, kókusz szőnyeg, láb-
törők, játékok és autótető vásznak stb.

Linoleum A. STECKL oégnél **Arad, Bulev. Regina Maria 8. sz.**

Üzletünket november 1-én Fischer Eliz-palotába helyezük át.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az új uttörvény megöli az autóforgalmat Romániában

Fantasztikus összegű illetékeket kell fizetni az autótulajdonosoknak — Az államépítészeti hivatal túlzott hatásköre — A hivatal lefoglalhatja az autót

ARAD, szeptember 2. A Maniu-kormány expressz törvényszavazó rendszerének egyik mintapéldánya az új uttörvény, amely szerint

a főutmentertől az utkaparóig mindenkinek jogában áll kihágásokat konstatálni.

Ez most annyit jelent, hogy az urvezetőknek, vagy sofförnek, vagy akár a szekeret hajtó legénynek erősen úgyvelni kell arra, hogy az utkaparó ur jogérzékét meg ne sértse és mindig kedvére cselekedjék, mert különben damokleszi kardként függ az országutak szerény vándora felett az utkaparó, rendőr vagy csendőr szeszélye, aki nyomban kész valamilyen előkaparásztott kihágással kellemetlenkedni.

Legkevesebbet foglalkozik az uttörvény azzal, hogy az országutaknak milyen állapotban kell lenni. Arról, hogy az utak milyen állapotban vannak, arról csupán szomorú előjáték lehetne írni. Nem csodálkoznak már azon, ha első osztályú utakon az autó kormány szerkezete eltörik, a gép ufásaival együtt az árokba fordul, hogy nincs olyan rövid út, amelyen egy-két rugó össze ne törne. Csupán azon lehet mélységesen bámulni, hogy

a kormány ilyen biztonságot nyújtó, kényelmetlen, sőt életveszélyes utak használatáért olyan fantasztikus díjakat óhajt szedni, hogy az angol államkincstár a maga kifogástalanul kiépített úthálózatát után sem merné megkockáztatni. Az uttörvényt megelőzően az autótulajdonos az egyenes adó után 20 százalékos utadóba fizetett, minden kiló benzint után 2 lej, minden kiló olaj után 4 lej inkasszált az utak karbantartására.

Joggal kérdezheti az autótulajdonos, hogy mire fordítják ezt a horribilis összeget?

A Casa Autonoma Drumurilor című intézmény az új adók egész seregével sújtja az autótulajdonosokat. Eszerint a teherautóknak, autobuszoknak és taxiknak

az állami utakon csak bizonyos illeték befizetése ellenében lehet közlekedni és pedig tonnáként ezer lej az új illeték.

A taxiknál és autobuszoknál egyelőre nem állapítják meg az illeték nagyságát, hanem felszólítják az autobusz- és taxitulajdonosokat, tegyenek ajánlatot az államépítészeti hivatalnál, hogy milyen összegeket ajánlanak fel illetékképpen. Mindenesetre addig is minden taxis, autobusz- és teherautótulajdonos köteles ezer lej biztosítékot letenni a Banca Nationalához, vagy az adóhivatalba.

Az autobusztulajdonosok minden út után kötelesek fertőtleníteni az autobuszokat és ezt az államépítészeti hivatal fogja ellenőriztetni a maga szerveivel. Egy másik, szenzációba illő pontja a törvénynek, hogy

ha a sofför viselkedése nem tetszik az államépítészeti hivatal embereinek, úgy az autótulajdonos köteles azonnal elbocsájtani.

Egy másik pont szerint minden teherautó és taxi garanciaképpen az államépítészeti hivatalé, ha nekimegy egy hidnak és ledönti a karfáját, vagy megrongálja az utakat.

Most már csak arról lenne szó, hogy milyen garanciát ad az államépítészeti hivatal az autótulajdonosnak, hogy nem törik össze az autót, nem szakad-e le akatta a hid, nem akad-e el egy feneketlen sártengerben?

Az autótulajdonosok valószínűleg megtárlják a módját annak, hogy tiltakozzanak az uttörvény lehetetlen paragrafusai miatt. És ha a tiltakozásnak nem lesz meg a kellő eredménye, egy szép napon leállnak az összes teherautók, taxik és autobuszok és akkor majd autózhatnak azok, akik a törvényt megalkották.

= Helyi valutaárak. Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

= Aláírták a román-osztrák kereskedelmi szerződést. Bucurestiből jelentik: A külügyminisztériumban ma aláírták a román-osztrák kereskedelmi szerződést. A szerződés hat hónapra szól, a legnagyobb kedvezmény elvén épült fel és a két ország átlátforgalmának alapját megállapítja.

AZ

UJSÁG

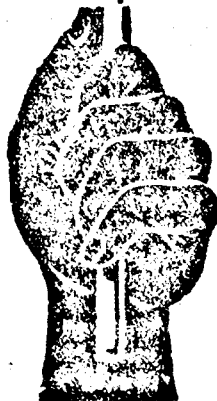
Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

A város pénzbeszedéssel megbízott alkalmazottai nem fogadják el az 5 és 20 lejeseket

Nem veszik figyelembe, hogy szeptember 15-ig meghosszabbították a pénz beváltását. Zavarok Arad üzleti életében

ARAD, szeptember 2. Hivatalosan értesítették arról a hatóságokat és a nagyközönséget, hogy a 20 és 5 lejes papírpénzeket szeptember hó 15-ig mindenki köteles elfogadni. A papírpénz beváltásának határidejét tehát e hó 15-ig meghosszabbították és az erről szóló rendelet kimondja, hogy aki e határideig visszautasítja a papírpénz elfogadását, az büntetésben részesül. Ma szeptember 2-ika van és az aradi piacon a legnagyobb rendetlenség uralkodik a papírpénzek elfogadása körül. Sajnálatos, de meg kell állapítanunk, hogy a zavar éppen hatósági közegek fokozzák. Megtörtént például ma, hogy a helypénzt szedő városi biztos egyszerűen nem fogadta el a piaci árusoktól a papír 20 és 5 lejeseket azzal, hogy erre őt a városházán utasították. Ugyancsak ezzel az indoklással utasították el a közönséget a Kulturpalota muzeumából, ahol szintén nem fogadják el a még forgalomban lévő papírpénzeket. Számos olyan panasz is érkezett hozzánk, hogy már napokkal ezelőtt megtagadták a 20 lejesek elfogadását a CFR. pénztárainál.

A rendelet tehát szigorúan kötelezi a magánosokat, hogy a papírpénzeket szeptember 15-ig el kell fogadni, ugyanakkor azonban a város utasítja alkalmazottait az ellenkezőjére. Természetes, hogy ha maga a hatóság jár elől ilyen példával, az a közönség között még nagyobb bizalmatlanságot kelt a még érvényben lévő 20 és 5 lejes papírpénz iránt és így keletkezik az általános zavar, amelynek kellemetlen következményei máris észrevehetők az üzleti életben.

= Amerikai tőzsdések elszegényedés ellen biztosítják magukat. Newyorkból jelentik: Azóta a szenzációs „krach” óta, mely a múlt év őszén és az idén tavasszal érte a newyorki börzét, új üzletág virágzott fel. Egymás után alakulnak a részvénytársaságok, amelyek megfelelő díj fejében biztosítják a tőzsdéseket a teljes elszegényedés esetére. Hála ennek a biztosításnak, most már mindenki nyugodtan teheti ki vagyonát a börzejáték ingadozásainak, mert hiszen nem kell félnie a teljes csődbejutástól. Végső esetben élete végéig járadékot kap a biztosító társulattól s viszonylag gondtalanul élheti le hátralevő napjait. A világháború alatt meggazdagodott amerikaiak alaposan megismerték a szerencse forgandóságát, de nem hajlandók lemondani a játék izgalmairól. Nem csoda azonban, ha mohón nyulnak a mentőöv után s olyan tömegesen veszik igénybe a különös biztosítást, hogy a mai gazdasági dekonjunkturában ez az üzlet mutatja fel a legnagyobb hosszt.

= Jelzálogbankot Erdélynek. Az ország gazdasági minisztereinek a gazdasági válság leküzdésére készített memorandumai nyomán támadt vita hullámai még most sem ültek el. E termékeny vita egyik eredménye az az eszme, amelyet a „Consum” mai, augusztus 31-i számában vet fel egyik hírneves erdélyi közgazdász, aki a válság leküzdése céljából Erdély szempontjából azt jelentős eszmét vet fel, hogy az erdélyi gazdasági élet megmentésére a kormány állítsa fel az erdélyi jelzálogbankot. E nagyfontosságú probléma felvetése mellett a „Consum” 6 heti száma is bőséges információs anyagot tartalmaz. Ezenkívül közli a legfrissebb vállalati híreket, fizetésképtelenségeket, cégjegyzéseket. Kérjen mutatványszámot a „Consum” kiadóhivatalától, Cluj, Postaiók 127.

= Az Aradmegyei takarékpénztár 4½%-os zálogleveleinek 1930. augusztus 22-én állami közjegyző és az intézet felügyelő-bizottságának jelenlétében megtartott harmadik sorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki: a Kor. 10.000 névértékű: 69 számú, a Kor. 5.000 névértékűek: 78, 353 és 354 számúak. Ezen kisorsolt záloglevelek 1931 március hó 1-étől kezdve a zálogleveleknek szelvényével együtt való visszaváltása ellenében teljes névértékben az intézet pénztárából beváltatnak. Arad, 1930. augusztus 23-án. Az Aradmegyei takarékpénztár igazgatósága.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGO HENRIK
felel.

FIGYELEM!

Legjobb öszi és téli női és leányka-felöltők, továbbá bundák minden kivételben a legolcsóbb napi árban kaphatók:

Júliu PLESZ Gyula

FIGYELEM!
cégnél Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. Kérem a címre figyelni! — A CONSUM R.-f. tagjai készpénz árban lesznek kiszolgálva.

Rádió műsor

— Romániai idő. —

SZERDA, szeptember 3.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 20. Gramofon. 21. Kreuzer gitárművész játéka. 21.45. Niculescu-Bassu operaénekes estje. 22.15. Sandu Albu hegedűművész játéka. — Budapest. 10.15. A m. kir. 1. honvédegyalozzred zenekarának hangversenye. 13.05. Gramofonhangverseny. 6.30. Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 8.15. Zenekari hangverseny. Karanagy Berg Ottó. Részletek Debrecen „Naija” c. balletjéből. 9.30. Színműelőadás a Studióból. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Spolarich-kávéházban. — Belgrád. 18.30. Délutáni zene. 21. Dal. 21.30. Hamburgból és Konstantinápolyról szóló zeneművek. 22.45. Nemzeti dalok. 23.15. Gramofon. — Pozsony. 18. Délutáni zene. 19. Lalo: Spanyol szimfónia. 20.20.

Gramofon. — Wien. 12. Mendelssohn-művek gramofonon. 13. Cerdá-zenekar. 17.15. Geiger-zenekar Foltermayer Lona és Ödön közreműködésükkel. — EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉGEK: Katowice. 17.20. Gramofon. 21. Hangverseny Warszawából. — Königsberg. 19.50. Trió. 21. A königsbergi Operaház játékterve. 21.30. Szórakoztató zene. — Milano. 18. Gramofon. 20.30. Kis hangverseny. 21.40—25. Operatársulatok. vegyes zene. — Toulouse. 19. Táncczene, dalok, katonazene. 21. Operatársulatok. 22. Kávéházi zene. — Zürich. 21. Fagotszólo és zenekar. 22. Operatársulatok.

CSÜTÖRTÖK, szeptember 4.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 18. Dinicu-zenekar: könnyű és román zene. 20. Gramofon. 20.40. Rádió egyetem. 21. A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 21.45. Moga Georgescu énekesnő előadása. 22.15. Rádiózenekar. 23. Jazz a Lidómedencéből. — Budapest. 10.15. Eugen Stepat-balalajka-zenekarának hangversenye. 13.05. A Mándits-szalonzenekar hangver-

senye. 5. Rádió Szabad Egyetem. 7. A m. kir. 1. honvédegyalozzred zenekarának hangversenye az Angol Parkból. 9. Hangverseny. 10. Cséleányi József magyar nótákat énekel. Majd: A Fejes-szalonzenekar, az Ostende-tangó- és jazzband. — Belgrád. 18.30. Jazz. 21. Ljubljana. 23.15. A rádió-házinegyes hangversenye. — Wien. 12. Neubauer-zenekar. — EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉGEK: Berlin. 20.05. Karének. 20.30. Deris gramofon. 21.30. Szimfonikus hangverseny. 1-ig táncczene. — Hamburg. 19.10. Szórakoztató zene. 21. Wagner Siegfried-hangverseny. 22. Plattdeutsch zenéjáték. 23.30. Alkalmi előadások. 23.50. Kávéházi zene. — Kassa. 18.10. Gramofon. — Königsberg. 20.35. Rádiózenekar. — Lausanne. 17.45. Gramofon. 18. Táncczene. 21.30. Filharmonikus hangverseny. — Leipzig. 17.30. Hangverseny. 20.30. Osztrák katonazene. 22. Szimfonikus hangverseny Ast Anita hegedűművész közreműködésével. — Róma. 13.30—20. Ének- és zenekari verseny. 22.05. Bizet: Carmen c. operája. Toulouse. 19. Táncczene mandolinzene. 22. Operatársulatok.

APRÓ HIRDETESEK.

AZ APRÓHIRDETESEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóíz hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak alábuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szövegét amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősködéskre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETESEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS.

PROBA SZAKKÖZÖSSÉGE levele van rekedtetől az Aradi Közlöny kiadójában. Kérem átvenni. 3639

„HISZTESEG AZ ERÉNY”, levele van „Őszi napsugáról”. 3638

„ARAD 1001”. Levele van az Aradi Közlöny kiadójában, kérem átvenni. 3635

HELYEK URILÁNY volna hajlandó vidéken nyaraló tiatalemberrel angol vagy francia nyelven levelezést folytatni? Váaszát „Hagy end”-re az Aradi Közlöny kiadójába. 2610

ALKALMAZÁS.

IDŐSEBB urinőhöz vagy házaspárhoz, gondozni, szórakoztatni, ápolni, vagy háztartásban segédkezni vidékre is emenne egy idősebb nő. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3629

JÓKÖZŐ mindenest keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3642

ÜGYÉS kiszolgáló nő felvétetik. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában. 3644

SZAKACS O. jólfűző felvétetik. Voit Zrn ucca 10.

MERLEGGKÉPES-könyvelő, levele: 6. 1. a-tal erő, kereskedelmi praxissal, vállalat-hoz kerestetik. Román, német nyelv tudása feltétlenül megkívánatik. Ajánlatok fizetési igények és referenciákkal „Nemdohányzó” jelgére az Aradi Közlöny kiadójába bérletnek. 3643

LAKÁS.

KÉT káoszobás és egy négyoszobás lakás központban azonnallra kiadó. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KÉTIO három szobás, egyszobás uccai lakások mellékhelyiségekkel októberre kiadók a vasutnál, Col. Paulian 3—5—7. 2637

EGYOSZOBÁS I. emeleti lakás kiadó. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KERESSEK egyszoba, konyhás és st. re-hezőleg a v. Thököly-tér közelében. Cimket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3632

FÖTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnallra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában

HÁROMSZOBA, előszobás, fürdőszobás lakás azonnallra kiadó, v. Aranykéz-ucca 15. sz. 3630

ÜZLETEK.

„DIANA” úrúró Aradon eladó! 3640

NAGY üzethelyiség azonnallra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KORCSMANAK alkalmas nagy üzethelyiség, lakással, forgalmas helyen kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KIADÓ! Raktár, műhely vagy garagnak megfelelő száraz, nagy helyiség, azonnallra is. Cim: Str. Mărășești 33. (v. Kossuth-ucca). 3631

VELELEZÉSEK.

ERESZTEM a nagyérdemű közönséget, hogy saját készítményű u. n. ripsz ablak-roletták a legolcsóbb, ári árban kaphatók. „G L O R I A”, ARAD, Str. Dna BALÁSA 166. 38

KÜLÖNBÖZŐ SZÖNYEGEK, petróleum csüngőlámpa, vitrinek, könyvszekrények, intarziás antik szekrények, szekreterek, vitrinek, asztalok, kredencek, fotelok, órák, festmények, új hálószebe, zongorák, komplett szobaberendezések antik szalónok, álló villanyámpák, filé stóreok és asztalterítők, dísztárgyak stb. eladók. SALGÖNÉ bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

Centrumban fekvő, Arad legszebb uri sarok magánháza

Orvosnak, ügyvédnek, casinonak igen alkalmas, teljesen modern és komfortos nyolc szobás lakással, külön személynzetlakással eladó. Kettőbe is osztható. — Bővebbet Kiss Tajos „Uranul” Irodájában. Városházával szemben, Bulevardul Regele Ferdinand I. szám 1. 26

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

ELADÓ IGEN OLCSÓN: Több jókarban lévő íróasztal, Iroda vagy előszobába való egészen új fotelok és kanapé és egy irattárnak való szifon. Str. Moș Ajun (Szél-ucca) Nr. 24. 3636

KERESSEK alaska roka boát, kókusz szönyegeket, gyári és ebéd/sz perzsaszőnyeget, női bundákat, férfi bundabélést, antik ezüst tárgyakat, márkás porcellánokat, különböző szobaberendezéseket, vitrineket stb. SALGÖNÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota.) 1000

Olcsó tűzifa

míg a készlet tart.
Olfa: Egy ői ... — ... Lej 840-től kezdve.
Állandó raktár l-a hasáb és dorongfából.
Arad, Calea Victoriei 1—2

Nr. G. 2687—1930.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoresc prin această aduc la cunoștință publică că în baza deciziei Nr 3878—1924, a Judecătorei rurale din Ineu în favoarea lui Vêrtes Ignatie repr. prin avocatul dr. Kollin Iacob din Ineu, pentru suma de 2095 lei cap tal și acc. sale se fixează termen de licitație pe ziua de 6. Septembrie 1930 orele 17 d. m. la fața locului în comuna Mocrea unde se vor vinde prin licitație publică dulap arma de vânător, p.t. noptier, cântar și alte obiecte în valoare de 20.500 lei. Licitația se va ține și în favorul creditorilor Oppenheimer Rudolf pentru 1600 lei capital, Biserica Unită Mocrea pentru 10.000 lei capital și acc. și Sav N colae pentru 1040 lei capital și acc

Ineu, la 14. August 1930.

s. s. Barbu
grefior, delegat jud.

ELLÁTÁS.

IZR. LEANYINTERNATUSBAN

egészséges szobák, kitűnő ellátás és corepetálás áll a bentlakó növendékek rendelkezésére. Szeretetteljes gondozás és nevelés, mérsékelt díjak, tessék bizalommal az intézethez fordulni. Str. Popa I. Rusu No. 3. 3504

Olcsó, alkalmi házvetelek!

Neuman-gyár közelében új adómentes, üzletes sarokház 1 szoba mellékhelyiségekkel, nagy és kis terem, vendéglői és kávéházi berendezéssel, pincével 280.000. Le-fizethető 150.000, hátralék részletekben. Volt Boros B.-térhez közel jókarban, magas földszintes 3, 2 és 1 szobás, üvegezett folyosókkal, esszingtoni rolókkal, alápincézve 400.000. Megbizott: HATSCHEK, Str. Marasesti (Kossuth-u.) 58—60 földz. 4.

Nr. gest. 236—1930.

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de (10) zece Septembrie (1930.) unamienouăsutetreizeci după amez la ora (3) trei se va vinde la licitație publică ce se va ține în Aradul-nou Calea Banatului No. 199. cu intervenția lui dr. Victor Chirița notar public în Aradul-nou în sarcina și riscul debitorului tardiv, diferite articole de fer, pe lângă următoarele condițiuni de licitație.

1. Pretul de esclamarie este 15.000 lei, iar obiectele se vor putea vinde și sub prețul acesta.

2. Reflectanții sunt obligați a depune înaintea inceperii licitației suma de 10% a prețului de esclamarie drept vadiu.

3. Toate taxele erariale și cheltuelile de licitație cad în sarcina cumpărătorului care va transporta imediat obiectele cumpărate.

4. Obiectele expuse licitației se pot vinde en bloc sau cu bucata.

5. Obiectele puse în vânzare se pot vedea la locul de licitație și după informațiunile primite dela biroul notarial public din Aradul-nou între orele oficiale.

Aradul-nou, la 1. Septembrie 1930.

Dr. Victor Chirița nr.
notar public.

Maculatura papir 5 kgros csomagokban olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadójában.